

1.1. Paulus opgeroepen afgezondene van Christus

Jezus door de wil van god en Sosthenes de broederverwant

2. aan de geroepenschap* van de god

*Gr. ekklesia=Hebr. QáHáL

die geschiedt in Korinthe, geheiligden in Christus Jezus,

opgeroepen heiligen,

dus aan allen die aanroepen de naam

van onze machtiger* Jezus Christus

*Gr. kurios=Hebr. AæDóWNáJ

in alle plek, van hen en van ons.

3. Goede-gunst*¹ voor jullie en vrede

*Gr. charis= Hebr. ChèSèD

vandaan-van de god omvamende*² van ons

* Hebr. AàB

en van machtiger Jezus Christus.

4. Ik dankzegen* god altijd omtrent jullie

Gr. eucharisteeo=Hebr. BáRàK

op grond van de goede-gunst van god,

gegeven aan jullie in Christus Jezus,

5. dat jullie in alles rijk geworden bent in hem,

in alle inbrengh* en in alle volkennis,

* Gr. logos = Hebr. DáBáR

6. zoals het getuigenis van Christus

verzekerd wordt in jullie,

7. zodat jullie niet laat-achter raken

in geen goedgunstigheid,

ontvangtbereid-verbeidend

de onthulling* van de machtiger* onzes

*Gr. apokalupsis=Hebr. GáLáH

Jezus Christus;

*Gr. Kurios= Hebr. AæDóNáJ

8. die ook verzekeren zal jullie

tot de al-afheid* (als) onberispelijken

*Gr. telos=Hebr. KáLáH

op de dag van de machtiger onzes Jezus.

9. Getrouw (is) de god, door wie

jullie geroepen werden

tot een bondgenootschap*

*Gr. koinonia=Hebr.
[ChàBuWRáH

met de stichtzoon zijner Jezus Christus

de machtiger onzes.

10. Ik roep echter jullie toe, zusterbroederverwanten,

κ-1

door de naam van de machtiger onzes,

Jezus Christus,

opdat jullie hetzelfde zeggen, allen,

en er niet geschieden in jullie splijtingen*

*Gr. schisma=Hebr. BèQàNg

maar jullie geschieden ingepast

in hetzelfde denken en in hetzelfde kennen.

¹ Het Griekse woord Charis is de LXX zowel de vertaling van het Hebr. ChéN = gratie (wij kennen het als 'gein') en het Hebr. ChèSèD = goede-gunst, waarvoor we hier kiezen.

² Het Griekse patèr (= het Latijnse pater en ook ons woord vader) is de vertaling van het Hebreeuwse woord AàB en dat functioneert in het Hebreeuws van TeNaCh veel ruimer dan de woorden 'pater/vader' in Grieks-Romeinse taalwereld en in de onze, waar het vooral en bijna uitsluitend op biologisch vaderschap duidt. De etymologische achtergrond van ons woord 'vader' brengt ons overigens eveneens in een veel ruimer kader, n.l. dat van het 'omvademen', het omvamen'. Zie verder de Nederlandse woordenlijst.

11. Want duidelijk werd gemaakt aan mij omtrent jullie, zusterbroederverwanten, door die van Chloë, dat er ruzies bij jullie geschieden.

12. Maar ik zeg dit, dat ieder van jullie zegt: ik ben³ van Paulus, maar ik van Apollos, maar ik van Cephas, maar ik van Christus.

13. Is deelbaar gemaakt⁴ de Christus? Niet Paulus werd gekruispaald⁵ om jullie, of werden jullie in de naam van Paulus gedompeld?

14. Ik dankzegen, dat ik niemand van jullie gedompeld heb, tenzij Crispus en Gaius,

15. opdat niet iemand zou zeggen dat in mijn naam jullie gedompeld werden.

16. Maar ik heb ook gedompeld Stephanas' huis; overigens onderken ik niet of ik iemand anders gedompeld heb.

17. Want niet heeft mij afgezonden Christus om te dompelen maar om goednieuws te boodschappen, niet in wijsheid van inbreng* opdat niet geloosd wordt de kruispaling van de Christus.

*Gr. logos = Hebr. DáBáR

18. De inbreng immers van de kruispaling geschiedt voor teloorgaanden (als) dwaasheid, maar geschiedt voor ons bevrijden (als) kracht van God.

19. Want er staat geschreven:

**Ik doe teloor gaan de wijsheid der wijzen⁶
en de onderwezenheid van de onderwezenen**

³ Hier staat in het Grieks 'eimi' en dat wordt meestal met 'ik ben' vertaald, dat gebeurt bij uitzondering in deze vertaling ook hier. Juist doordat dit werkwoord hier staat, krijgt het echter een nadruk, die het in het Nederlands zo niet heeft. Het Griekse woord komt in het NT overeen met het Hebreeuwse HÁJÁH, dat eveneens meestal met 'zijn' vertaald wordt, maar dat in de teksten het gewicht heeft van het Nederlandse 'geschieden'. Daarom worden beide woorden in deze vertaling als het maar even kan met 'geschieden' vertaald. Wat in deze tekst staat, kan als volgt omschreven worden: ik geschied als iemand van Paulus. In de vertaling zelf verdient het de voorkeur dichter bij de Griekse tekst te blijven i.p.v. zo veel woorden toe te voegen.

⁴ Het Griekse werkwoord is in de LXX meestal de vertaling van het Hebreeuwse werkwoord CháLàQ, dat het beste met 'vereffenen' kan worden vertaald. Deze notie zal bij Paulus zeker hebben meegespeeld. Het Hebreeuwse woord wordt met name gebruikt bij de 'verdeling' van het land Kanaän onder de stammen in de boeken Jozua en Richteren. Het gaat daar niet alleen om een verdeling, maar om wat in het Nederlands met 'vereffening' wordt aangeduid: de verdeling moet zo geschieden, dat die recht doet aan de onderlinge verhoudingen tussen de stammen; er kan en mag niet meer over gestreden worden. De tekst van Paulus klinkt dus als: Is de Christus vereffenaar? Of te vereffenen? Om de concordantie binnen de Griekse tekst van het NT te bewaren, is daarom voor de vertaling 'deelbaar maken' gekozen.

⁵ Het Griekse woord stauroō wordt meestal met 'kruisigen' vertaald. Het is afgeleid van het zelfstandig naamwoord stauros, dat in het NT met 'kruis' wordt vertaald. Het is eigenlijk een paal en dat kan zowel een rechtopstaande paal zijn als een dwarspaal. Vandaar de vertaling 'kruispaal' en voor het werkwoord 'kruispalen'.

⁶ Paulus citeert hier Jes.29:14 vrijwel volgens de LXX, alleen het laatste werkwoord verschilt: in de LXX 'kruptoo' = 'schuil doen gaan'; bij Paulus atithēmi = terzijde stellen. De letterlijke vertaling van het Hebreeuws (zie ook BAND II) luidt als volgt: . . . en ik-ben-aan't-teloordoen-gaan de-wijsheid-van de-wijzen en het-onderscheidingsvermogen-van de-onderscheidenden-van-hem versteek-ik.

zal ik terzijde stellen⁷.

20. Waar een wijze? waar een geletterde?⁸

Waar de onderzoeker van deze wereldtijd?
Maakte de god niet dwaas de wijsheid
van de ordentelijkheid⁹?

Gr. kosmos

21. Aangezien immers in de wijsheid van God
de ordentelijkheid niet volkènt door de wijsheid
God, genadigde zich God door de dwaasheid
van de verkondiging de ordentelijkheid te bevrijden.

22. Aangezien ook de Joden (Judeeërs)
kentekenen wensen en de Grieken wijsheid zoeken,
maar wij Christus aankondigen de gekruispaalde,

23. voor de Joden een struikelblok
maar voor de naties een dwaasheid,

24. maar voor hen die geroepen zijn,
en voor joden en voor Grieken,
Christus, Gods kracht en Gods wijsheid;

25. omdat het dwaze van God wijzer
dan de menselijken geschiedt
en het onvaste¹⁰ van God sterker
dan de menselijken.

26. Bekijkt immers de roeping van jullie,
zusterbroeders, omdat niet velen wijzen
(zijn) naar het vlees, niet velen krachtigen,
niet velen welgeschiedenden.

27. Maar het dwaze van de ordentelijkheid
koos uit God opdat hij te schande maakte
het vermogende

28. en het onheusgeschiedende
van de ordentelijkheid en het nietig geachte
koos God, het niet geschiedende,
opdat het hij geschiedende
onwerkzaam maakte,

29. opdat niet praalde de-al-afheid vlees
voor de vertegenwending van God.

⁷ 'Terzijde stellen' staat wel in Psalm.33:10, maar daar worden de 'logismois': de berekeningen van de volken terzijde gesteld. Paulus citeert hier dus, zoals zo vaak, uit het hoofd.

⁸ Hier citeert Paulus Jes.19:12 eveneens met een kleine wijziging t.o.v. de LXX, waar 'wijzen' staat; hij citeert daarna Jes.33:18, waar in de LXX eveneens een meervoud staat.

⁹ Het Griekse woord kosmos wordt in de LXX gebruikt voor NgæDieJ = sier (vgl. ons woord 'cosmetisch') of voor TsáBáA = schare en speelt dus een heel andere rol dan in het NT. Daar duidt het woord het geheel van de geordende, beter: gestructureerde wereldruimte aan, met in zijn centrum de aarde. In de Griekse cultuur staat dit woord tegenover het begrip chaos. In het NT duidt het begrip kosmos op een orde die slechts schijn is. De keuze voor het begrip 'ordentelijkheid' probeert zowel de samenklank met het 'cosmetische' te bewaren als het Griekse idee van een ordelijk wereldruim.

¹⁰ Het Griekse woord asthenès en het daarmee verwante werkwoord astheneoo komen in het NT vaak voor. Het werkwoord stheneoo daarentegen maar 1 keer in I Pe.5:10, waar het 'stevig maken' betekent. In de LXX is het werkwoord en het zelfstandig naamwoord astheneia meestal de vertaling van het Hebreeuwse KáShàL, dat 'struikelen' betekent. Bij de vertaling van het NT geven we in dit geval voorrang aan de Griekse concordantie en vertalen asthenès daarom met 'onstevig'.

30. Uit hem echter geschieden jullie in Christus Jezus die geschiedde als wijsheid voor jullie vandaan van God, gerechtigheid en heiliging en betegening¹¹,

31. opdat zoals geschreven staat: **wie praat moet in de machtiger pralen.**¹²

23

2.1. En ik, gekomen naar jullie, zusterbroeders, kwam niet volgens hoogstaandheid van inbreng of van wijsheid om te boodschappen aan jullie getuigenis van God.

2. Niet immers ben ik van oordeel iets te volkènnen bij jullie indien niet Jezus Christus en die gekruispaald.

3. En ik geschiedde in onvastheid en ontzag en rilling veel naar jullie toe.

4. En mijn inbreng en mijn verkondiging niet in overtuigende inbrengwoorden* van wijsheid, maar in het tonen van beluchting en van kracht*,

*Gr. logos = Hebr. DáBáR

*Gr. dunamis = Hebr. KoaCH

5. opdat het vertrouwen van jullie niet geschiede in wijsheid van mensen, maar in kracht van God.

6. Maar wij bepraten wijsheid bij volgaven*, een wijsheid die niet (is) van deze wereldtijd* en niet van de vooraangaanden* van deze wereldtijd die onwerkzaam gemaakt worden,

*Gr. teleios = Hebr. TáMieJM

*Gr. aioon = Hebr. NgóWLáM

*Gr. archoon

7. maar wij bepraten een wijsheid in geheimenis, een die verscholen gehouden werd, die God tevoren gezien heeft voor de wereldtijden tot dunkzwaarte* van ons,

*Gr. doxa = Hebr. KáBóWD

8. die niemand van de vooraangaanden van deze wereldtijd heeft volkènd, want als zij volkènd hadden,

zouden zij de machtiger van de dunkzwaarte niet gekruispaald hebben.

9. Maar zoals geschreven is: (het is) wat **het oog niet zag en naar wie zij niet hoorden**¹³

¹¹ Het Griekse woord apolutroosis, dat letterlijk verwant is met het woord luoo dat 'los maken' betekent, wordt in het NT meestal gebruikt in de context van de verzoening, dus eigenlijk de betegening met het bloed van Jezus.

¹² Zie Jer.9:23

¹³ Paulus herinnert zich blijkbaar zinnen uit Jesaja en wel uit Jes.52:15 en Jes.64:4(vs 3 volgens de gebruikelijke telling in de vertalingen). We citeren hier eerst Jes.52:15, letterlijk uit het Hebreeuws vertaald: ". . . ja wat niet geboekstaafd was voor hen zien zij; en wat zij niet horen onderscheiden zij." Het is een regel uit het vierde lied over de heerdienaar van die-JHWH-van-Israël (de knecht des Heren), waarin Jesaja deze gestalte beschrijft als iemand die door God verhoogd wordt, terwijl zijn volk zich over hem ontzet, een die de naties doet opspringen: en dan volgt de geciteerde zin. Daarop volgt in Jes.53:1: "Wie? vertrouwt op wat wij horen; en de arm van die-JHWH-van-Israël wordt op-tegen wie? ontmanteld?". En dan Jes.64:3(vs.4 in de Hebr.telling): "Vandaan-van weredlang niet horen zij en niet hebben zij oor; geen wel-oog ziet (een)gods behalve jij". Wat zij niet horen en

en bij het hart van een menselijke
niet omhoog trad¹⁴,

**zoveel als God gereed maakte
voor wie hem beminnen¹⁵.**

10. Ons immers onthulde* God
door de beluchter; want de beluchter
speurt na* de-al-afheid*
ook de diepten van God.

*Gr. apokaluptoo=Hebr. GálÁH

*Gr. ereunaoo=Hebr. CháPhàSh
[Gr. panta=(hier)Hebr. KàL

11. Want wie van de menselijken
volkènt wat van de mesnelijke (is)
indien niet de beluchter van
de menselijke die in hemn (is)?

12. Maar wij, niet de beluchter
van de ordentelijkheid namen wij aan,
maar de beluchter die (is)uit God,
opdat wij volkènden wat door God
gegund werd aan ons;

13. wat wij bepraten (is) niet
met inbrengwoorden* geleerd
van menselijke wijsheid,
maar geleerd van de beluchter,
met het beluchte het beluchte
oordeelduidend¹⁶.

*Gr. logos=Hebr. DáBháR

14. De lichaamzielzijnde*
menselijke ontvangt niet
wat (is) van de beluchter van God;
(als)dwaasheid immers voor hem
geschiedt't, en niet heeft hij de kracht
te volkènnen, omdat het
beluchtingsgewijs peilend wordt beoordeeld¹⁷.

*Gr. psuchikos

15. Maar de beluchte beoordeelt peilend
wel de al-afheid*, maar zelf wordt hij
door niemand peilend beoordeeld.

*Gr. panta = (hier)Hebr. KàL

---

niet zien is een God die (het volgende zinsdeel) “ ’t maakt voor wie snakt naar hem. (vs 4:) Jij botst aan en hij is verrukt en hij maakt 't-recht, op de neemwegen-jouwer haakt hij aan bij jou”. Paulus herinnert hier zich deze Hebreeuwse tekst en vertaalt die voor deze gelegenheid in het Grieks. Want deze Griekse bewoordingen komen niet overeen met die van de in zijn reeds zo bekende (en ook vertrouwde) LXX.

¹⁴ Hier herinnert Paulus zich regels uit Jeremia 3:16, waar het direct betrekking heeft op het verdwenen zijn van de ark, in een toekomst, waarin Jeruzalem de troon van JHWH zal zijn, waarom heen zich de naties verzamelen. In de Statenvertaling is de bewoording behouden in tegenstelling tot veel andere vertalingen. Ook hier wijkt de Griekse tekst van de LXX af van de Griekse bewoordingen van Paulus.

¹⁵ En deze woorden behoren weer bij de hierboven besproken tekst uit Jes.52:15.

¹⁶ Het Griekse woord 'sungkrinoo' komt alleen hier en in II Cor.10:12 voor. Het is de LXX de vaste vertaling van het Hebreeuwse PháTàR, dat alleen voorkomt in Gen.40 en 41 en dat daar met 'duiden' wordt vertaald. Het gaat daar om Jozefs dromen. Deze geschiedenis zal in Paulus oren mee gekonken hebben. Om ook de samenhang met Griekse 'krinoo' te laten horen vertalen we zowel hier in II Cor.10:12 met 'oordeelduiden'.

¹⁷ Het Griekse woord 'anakrinoo' komt in de LXX alleen voor in I Koningen (= I Sam.)20:12 en is daar de vertaling van het Hebreeuwse werkwoord CháQàR, dat 'peilen' betekent. Dat Hebr.werkwoord wordt in de LXX verder met andere Griekse woorden vertaald. In I Sam.20:12 zegt Jonathan David toe zijn vader Saul te peilen hoe hij tegen over David staat. In het NT gebruikt Lucas het in Lc.23:14, als hij vertelt hoe Pilatus Jezus 'verhoort': 'peilend beoordeelt' dus. In het NT komt verder alleen in Handelingen en bij Paulus.

16. Wie immers volkènt het beseffen van de machtiger, die hem zal instrueren?¹⁸

Maar wij hebben het beseffen van Christus.

24

3.1. Ook ik, zusterbroeders, had niet de kracht te praten tot jullie als tot beluchten, maar als tot vleselijken, als tot spijslingen* in Christus.
 2. Melk deed ik jullie drinken, geen eten*; nog immers niet hadden jullie de kracht.
 3. Maar ook nu hebben jullie de kracht niet, nog immers geschieden jullie vleselijk. Waar immers bij jullie ijver en twist (zijn), geschieden jullie niet vleselijk en volgens een menselijke schrijden jullie voort?
 4. Wanneer immers iemand zegt: ik ben van Paulus, maar een ander: ik van Apollos, geschieden jullie als menselijken?
 5. (als) Wat nu geschiedt Apollos? Maar als wat geschiedt Paulus? Heerdienaren door wie jullie tot vetrouwen kwamen, en aan ieder zoals de machtiger heeft gegeven. Ik plantte, Apollos drenkte,
 6. maar God deed toenemen,
 7. zodat noch de planter geschiedt als iets noch de drenker, maar God die doe toenemen.
 8. Maar de planter en de drnkenr geschieden als één-enkele, maar ieder zal de eigen beloning aannemen volgens de eigen arbeid.
 9. Van God immers geschieden wij (als) medewerkers: (als) Gods akkerbouw, (als) Gods huisbouw geschieden jullie.
 10. Volgens de goede-gunst van God die gegeven werd aan mij, heb ik als een wijze timmervoorman* een grondvesting gelegd, maar een ander bouwt het huis op. Maar een ieder moet kijken hoe hij het huis opbouwt.

*Gr. nèpios=Hebr. NgóLÉL

*Gr. brooma=Hebr. AóWKàL

*Gr. archi(=voor)tektoon(timmerman)

¹⁸ Paulus citeert hier Jes.40:13, tot de komma letterlijk naar de LXX, daarna laat hij een enkele woorden weg en het laatste woorden volgen vrijwel de LXX. De letterlijke vertaling van de Hebreeuwse tekst (zie BAND II) luidt als volgt: wie?~stelt-vast enwel~de-beluchter/ing-van die-JHWH-van-Israël en-de-iedermenselijke (die) deraadverschaffing-zijner doet-volkènnen-aan-hem.

11. Want een andere grondvesting* heeft niemand de kracht om te leggen naast de liggende, die is van Jezus Christus.

*Gr. themelion=Hebr. MÀSSÁD

12. Maar indien iemand huizen-sticht* op de grondvesting (met) goud, zilver, stenen van waarde, hout, graskruidpol. Stoppel,

*Gr. epioikodomeoo+Hebr. BáNáH

13. Ieders werk zal tevoorschijngekomen geschieden; want de dag zal't duidelijk maken, omdat het in vuur onthuld wordt; hoedanig het werk van ieder geschiedt zal het vuur zelf gewicht geven.

14. Indien van iemand het werk blijft, dat hij tot huis gesticht heeft, zal hij beloning aannemen.

15. Indien het werk van iemand neergebrand zal worden beboet* maar zelf zal hij bevrijd* worden zo, maar als door vuur.

*Gr. zèmioöo=Hebr. NgáNàSh

*Gr. sooizoo=Hebr. JáShàNg

16. Volkennen jullie niet, dat jullie (als)tehuis* van God geschieden en de beluchting* van God in jullie huist?

κ-2

*Gr. naos=Hebr. HéJKáL¹⁹

*Gr. pneuma=Hebr. RuWàCh,
[beluchter is ook mogelijk

17. Indien iemand het tehuis van God bederft, bederft hem God; wan het tehuis van God geschiedt heilig: jullie geschieden (als)zodanigen.

18. Niemand moet zichzelf misleiden. Indien iemand bij jullie dunkt wijs te geschieden in deze wereldtijd, dwaas moet hij geschieden, opdat hij wijs geschiede.

19. Want de wijsheid van deze ordentelijkheid* geschiedt als dwaasheid van de kant van God.

*Gr. kosmos

Want er is geschreven:

Hij die aanvat de wijzen in hun slimmigheid²⁰.

20. En wederom: de machtiger

¹⁹ Dit Hebreeuwse woord heeft in TeNaKh heel vaak betrekking op de tempel, maar niet altijd; de tempel wordt met dit woord niet zozeer aangeduid als plaats waar de liturgie geveerd wordt, maar als plek waar die-JHWH-vanIsraël thuis is, vandaar de vertaling 'tehuis'. In de LXX wordt daarvoor bijna altijd het Griekse woord 'naos' gekozen.

²⁰ Paulus citeert hier Job 5: 13a. De Griekse tekst van vs 12a en 13 a in de LXX luidt: 12 *hij die vervangt de besluiten van de slimmen (panourgioon – Paulus: in hun slimmigheid)*. 13 *hij die vastneemt (katalambanein – Paulus: drassesthai) wijzen in (hun) gezindheid*. De vertaling van de Hebreeuwse tekst luidt: 12a *die-breekt de-berekeningen-van de slimmen*. 13a *hij-die-neemt wijzen in-de-slimmigheid-hunner*. Het lijkt erop dat Paulus hier een eigen vertaling geeft van Job 5:13a direct vanuit het Hebreeuws.

volkènt de berekeningen van de wijzen,
dat zij (als)vlagen* geschieden²¹.

*Gr.mataios=Hebr.HèBèL (=Abel)

25

21.Zodat niemand prale in menselijken;
want jullie al-afheid geschiedt.

22.Hetzij Paulus hetzij Apollos
hetzij KèPhas* hetzij ordentelijkheid
hetzij leven hetzij gestorvenheid
hetzij bestannds hetzij aanstaands
de-al-afheid van jullie,

* = Petrus

23 maar jullie van Christus
en Christus van God.

4.1.Zo moet een mens ons
rekenen als handlangers van Christus
en huisordehouders* van de geheimenissen
van God.

*Gr.oikonomèn

2.Hiernaar wordt overigens gezocht
bij de huisordehouders, dat iemand
betrouwbaar wordt bevonden.

3.Maar voor mij geschiedt tot het minste,
dat ik door jullie peilend beoordeeld word
of door een menselijke dag(-vaarding);

4.Maar ook mijzelf niet beoordeel ik peilend*,
want van niets heb ik voor mijzelf
medekennis, maar niet daarin
ben ik gerechtvaardigd.

*Gr.anakrinoo=Hebr.CháQàR=peilen

Maar als een die peilend beoordeelt
mij geschiedt de machtiger.

5.Zodat jullie niet over iets moeten oordelen
voor het tijdvak*, tot gekomen is
de machtiger, die ook aan het licht
zal brengen de verscholen (dingen)
van de duisternis en te voorschijn
zal brengen de besluiten van de harten;
en dan zal er lofprijzing geschieden
voor ieder vandaan van God.

*Gr.kairos = Hebr. NgÉT (=tij-d-)

6.En deze (dingen) echter,
zusters/broeders, heb ik een houding
meegegeven op mijzelf en Apollos
wegens jullie, opdat jullie bij ons leerde:
nooit boven het geschreven uit,
opdat jullie je niet, een één-enkele* boven
een één-enkele, opgeblazen maken
tegen de ander.

*Gr.eis=Hebr.AèChád

7.Wie immers zal jou beoordelen?

²¹ Nu citeert Paulus Ps.94:11 en wel letterlijk volgens de LXX (Ps.93:11), behalve dat Paulus 'wijzen' schrijft, waar de LXX 'mensen' heeft. De vertaling van de Hebreeuwse tekst luidt (zie BAND III) als volgt: "die-JHWH-van-Israël volkènnend de-berekeningen-van roodling (AáDáM) ja vlagen zijn zij".

En wat heb jij wat je niet aangenomen hebt?
Waarom pralen als een niet aannemende?

8. Reeds als voldoende hebbenden
geschieden jullie; reeds rijk waren jullie:
zonder ons koningden jullie;
en och koningden jullie nuttig,
opdat ook wij met jullie mee koningen.

9. Want het dunkt mij:
God heeft ons, de latere afgezondenen,
getoond als stervensnabije,
omdat wij (als) een-schouwspel*
geschieden voor de ordentelijkheid*
en voor werkboden* en voor mensen.

*Gr.theatron

*Gr.kosmos

*Gr.angngelos=Hebr.MaL'AàK

10. Wij dwazen om Christus,
maar jullie achtbaren in Christus;
wij zwakken, maar jullie sterken;
jullie dunkzwaar, maar wij waardeloos.

11. Tot het huidige uur lijden wij honger*
en lijden wij dorst* en zijn wij
oefennaakt* en krijgen wij klappen
en zijn zonder standplek

*Gr.peinaoo=Hebr.RáNgàB

*Gr.dipsaoo=Hebr.TsáMáA

*Gr.gumneoo

12. en wij arbeiden werkend
met de eigen handen;
beschimpt zegenen wij, vervolgd
houden wij het uit,

13. slechtgepraat roepen wij toe;
als reinigingsresten van de ordentelijkheid
geschiedden wij, van allen afveegsel,
tot huidig.

14. Niet om jullie om te draaien
schrijf ik deze (dingen), maar
om jullie als mijn beminde borelingen
tot besef te brengen.

15. Want als jullie al tienduizend
onderrichters in Christus zouden hebben,
maar dan niet vele omvamenden:
want om Christus Jezus
door de goednieuwsboodschap heb ik
jullie tot geschieden gebracht.

26

16. Welnu ik roep jullie toe, geschiedt
(als) naspelers van mij.

17. Daartoe juist heb ik gestuurd
tot jullie Timotheüs, die geschiedt
(als) mijn boreling, bemind en trouw
in de machtiger,
die jullie indachtig zal doen zijn
de neemwegen* van mij in Christus
[Jezus], zoals ik in de al-afheid van

*Gr.hodos = Hebr.DèRèK

de geroepenschap* leer.

18.Zo, daar ik echter niet kwam tot jullie, werden sommigen opgeblazen.

19.Maar ik zal vlijtig komen tot jullie indien de machtiger wil en ik zal volkènnen niet het inbrengwoord van de opgeblazenen maar de kracht.

20.Niet immers in een inbrengwoord (is) het koningschap* van God, maar in kracht.

21.Wat willen jullie? Kom ik met een stamstaf*, of met minne en een beluchting* van gebogenheid?

5.1. Vóór alles wordt er bij jullie gehoord van hoererijs*, en zodanige hoererijs, die niet (is) bij de naties, dat iemand de vrouw van de omvamende heeft.

2.En jullie (als)opgeblazenen geschieden? En niet veelmeer hebben jullie getreurd*, opdat hoog heen gedragen werd* hij die dit werk als zaak doet?

3.Want ik, niet present geschiedend met het zielelichaam*, maar present geschiedend met de beluchter*, heb reeds geoordeeld als present geschiedende hem die dit zo bewerkt,

4.daar jullie in de naam van de machtiger Jezus samen gevoerd* werden en mijn beluchting mede met de kracht van onze machtiger Jezus,

5.om zo iemand over te leveren aan de lasteraar* tot de ellende van het vlees*, opdat de beluchting bevrijd werd op de dag van de machtiger.

6.Niet ideaal* (is)jullie gepraal**. Niet volkènnen jullie dat een kleinigheid zuur* het gehele meelmengsel verzuurd?

7.Reinigt weg het oudtijdse zuur, opdat jullie geschieden (tot) een jong meelmengsel, zoals jullie geschieden ongezuurd.

*Gr.ekklesia=Hebr.QáHáL

*Gr.logos= Hebr.DáBáR

* of koninkrijk=Hebr.MàL'KuWT

*Gr.rabdos=Hebr.ShèBèTh

κ-3

*Gr.porneia=Hebr.ZóWNáH

*Gr.a(e)ireoo=Hebr.NáSsáA

*Gr.sooma = Hebr,NèPhèSh

*Gr.pneuma=Hebr.RuWàCh

*Gr.sunagoo = Hebr. QáLàL

*Gr.satanas = Hebr.SsáTháN

*Gr.sarx = hebr. BáSháR

*Gr.kalos; **Gr.kauchèma=Hebr.

*Gr.zumè = Hebr. CháMéTs

En ons paascha werd geslacht²²,
Christus,

8. zodat wij feest* zouden vieren
niet met oudtijds zuur en niet
met zuur van kwaadheid
en slechtheid, maar met de
ongezuurde (koeken) van de
oordeelhelderheid en de
waarachtigheid.

9. ik heb geschreven aan jullie
in de zendbrief je niet mede
in te mengen met hoerenlopers.

10. Vooral niet met de hoerenlopers
van deze ordentelijkheid of
met de meerhebberigen en
de wegrovers of de idoolienaars,
aangezien jullie je dan verplicht
hebben uit de ordentelijkheid
weg te komen.

11. Maar nu heb ik jullie geschreven
je er niet mede in te mengen,
indien iemand, een broederverwant
genoemd, of hoerenloper of
meerhebberig of idooldienaar
of schimper of roesdrunken
of wegrovers (is), met zo één
niet samen te eten.

12. Wat immers (is't)voormij
om die buiten(zijn) te oordelen?
Niet die binnen(zijn) oordelen
Jullie?

13. Maar die buiten(zijn) oordeelt
God. **Draagt-hoog-heen-weg
het slechte uit jullie zelf²³.**

27

6.1. Durft iemand, een zaak
hebbend tegen de ander,
beoordeeld te worden bij de
onrechtvaardigen, en niet

*Gr.eortè = Hebr. ChàG

²² Paulus citeert hier het slot van Ex.13:21, niet letterlijk volgens de LXX, want daar staat het verwoord als een gebod: "*slacht het Pascha*". In de Hebreeuwse tekst wordt daar niet het woord ZàBàCh = slachten gebruikt, maar het werkwoord ShàChàTh, dat slachten betekent zoals een slager dat doet, ofwel villen en uitbenen.

²³ Paulus citeert hier Deut.13:5 volgens de LXX, behalve het eerste woord, het werkwoord. De LXX heeft daar het werkwoord 'aphanizoo' en dat betekent 'doen verdwijnen'. Paulus heeft hier 'exairoo' = 'hoog weg/heen dragen'. De Hebreeuwse tekst luidt (letterlijk vertaald, zie BAND I): "*en-op-ruim-jij het-kwaad vandaan-van-het-naderlijf-jouwer*". Precies dezelfde Hebreeuwse woorden vinden we ook in Deut.17:7 en daar vertaalt de LXX hetzelfde Hebreeuwse werkwoord met het werkwoord dat ook Paulus gebruikt. In beide passages in Deuteronomium gaat het over de strijd tegen het schenden van de verhoudingen zowel met medememens (en dat is de medememens binnen de ordegemeenschap van Israël, waartoe ook de vreemdelingen behoren) als met God. Paulus past hier als rabbijn nauwkeurig de TóWRÁH toe voor de goede orde in de ecclesia.

bij de heiligen?

2. Of volkènnen jullie niet,
dat de heiligen de ordentelijkheid
oordelen?

En indien bij jullie geoordeeld wordt
de ordentelijkheid, geschieden
jullie (als) onwaardigen van de minste
oordeelvellingen?

3. Niet volkènnen jullie, dat wij
bodewerkers* oordelen?

Dan tenminste bestaanszaken*?

4. Indien jullie dan bestaanszakele
oordeelvellingen hebben,
doen jullie hen die het minst geacht worden
in de geroepenschap neersitten?

5. Tot omdraaiing zeg ik't jullie.

Alzo (is) niet bij jullie één iemand wijs,
die de kracht heeft te beoordelen
wat op het midden (is) van de
zuster/broederverwant van hem?

6. Maar de-zuster/broederverwant oordeelt
samen met de zuster/broederverwant,
en dit bij wantrouwigen?

7. Reeds nu geschiedt algeheel minder-zijn
voor jullie dat jullie beoordelingen
hebben samen met jullie zelf.

Door wat lijden jullie niet eerder²⁴
onrechtmatigheid? Door wat laten jullie
je niet eerder voor ondegelijk uitmaken?

8. Maar jullie doen onrechtmatig lijden
en maken uit voor ondegelijk en dit bij
zuster/broederverwanten.

9. Of volkènnen jullie niet, dat
onrechtmatigen aan Gods koninkrijk
geen wettelijk aandeel zullen hebben?

Tuimelt niet om; noch hoereerders,
noch idoolaanbidders, noch echtbrekers,
noch verweekten, noch drangmannelijke
bijliggingen,

10. noch stellers, noch meerhebberigen,
noch roesdronkenen, noch beschimpers,
noch wegroppers zullen aan het koninkrijk Gods
wettelijk aandeel hebben.

11. En (als) dezulken geschieden sommigen;
maar jullie zijn afgewassen,
maar jullie werden geheiligd,
maar jullie werden gerechtvaardigd

*Gr. angngelos=Hebr. Mál'ÀàK

*Gr. biootika

---

²⁴ In de zin van 'liever'.

met de naam van de machtiger Jezus Christus
en met de beluchting van onze God.

12. Tot alles ben ik bevoegd,
maar niet alles draagt bij.

Tot alles ben ik bevoegd, maar
ik zal mij niet onder de bevoegdheid
van iemand laten brengen.

13. De etenswaren (zijn) voor de buik*
en de buik voor de etenswaren;
maar het zielelichaam* niet voor
hoererij*, en de machtiger *is).

*Gr. koilia=Hebr. BèThèN

*Gr. sooma

*Gr. porneia=Hebr. ZóWNáH

14. En God heeft ook de machtiger
doen opstaan en zal ons doen
opstaan door de kracht van hem.

15. Niet volkènnen jullie dat de
zielelichamen van jullie (als)
ledematen²⁵ van Christus geschieden?
Opgepakt hebbend nu de ledematen
van de Christus zou ik (ze)maken
tot ledematen van een hoer?

Dat geschiede niet.

16. Of volkènnen jullie niet, dat
wie kleeft aan een hoer (als) één-enkel*
zielelichaam geschiedt? Want
**zij zullen geschieden, zegt hij,
de twee tot één-enkel vlees**²⁶.

*Gr. heis(hen)=Hebr. AèChàD

17. Maar wie kleeft aan de machtiger
geschiedt in beluchting.

18. Ontvlucht de hoererij²⁷.

Alle verwaarding* die een menselijke
ook maar maakt, geschiedt buiten

*Gr. hamartia=Hebr. CháThæAáH

²⁵ Het Griekse woord melos komt in de LXX wel voor, maar als vertaling van NáChéT, dat vooral in Leviticus voorkomt en daar met 'hakstuk' vertaald moet worden. Paulus gebruikt het in de betekenis die in het gewone Grieks van zijn tijd gebruikelijk is, nl. ledemaat.

²⁶ Paulus verwijst hier naar Gen.2:24. Daar staat in de Griekse tekst het woord sarx = vlees, de vertaling van het hebr. BáShàR. Paulus gebruikt in de voorgaande regel echter in plaats daarvan het woord 'sooma'. De woorden voor 'vlees' hebben in deze oude culturen, net als de woorden voor 'bloed' ('roods') betrekking op wat in principe onzichtbaar is van een mens en ook onzichtbaar dient te blijven. Met het woord 'sooma' dat in het Grieks zo'n grote rol speelt, wijst Paulus erop, dat wat in de praktijk van het Hellenisme ten onrechte als een vleselijk contact wordt beschouwd, in wezen de hele mens aangaat en daarmee raakt Paulus met zijn interpretatie van het woord 'vlees' in Gen.2:24 aan het Hebreeuwse woord NèPhèSh (lichaamziel), dat hij doorgaans met het Griekse Psuchè vertaalt. Voor Paulus is het Hebreeuwse NèPhèSh blijkbaar beide tegelijk: sooma en psuchè. Daarom vertalen we deze woorden in het NT respectievelijk door zielelichaam en lichaamziel. In de volgende regel gebruikt hij dan het woord 'pneuma', 'beluchting' (RuWàCh) voor wie met zijn hele menszijn (NèPhèSh) kleeft aan de machtiger Jezus: dat geschiedt 'in beluchting'. Op vele plaatsen in zijn brieven zoekt Paulus naar een manier om de Hebreeuwse waarheid aangaande de mens in Griekse woorden en in de Griekse taal over te zetten. Net zoals elders blijkt ook uit deze passage dat die Hebreeuwse waarheid voor Paulus maatgevend is.

²⁷ Voor Paulus speelt hier zeker mee, hoe de profeten over de hoererij van Israël spreken. Voor alle duidelijkheid: het gaat in al deze teksten om **betaalde** sexuele omgang, een omgang waarin eigen belangen en lustbehoeften de hoofdrol spelen, die liefde en vertrouwen misbruiken en bederven en elke relatie aantasten.

het zielelichaam, maar wie hoereert
verwaardt het eigen zielelichaam.

19. Of volkènnen jullie niet, dat
het zielelichaam van jullie
als tempel geschiedt van de
in jullie(zijnde) heilige beluchter/ing,
die jullie hebben vandaan van God,
en (dat) jullie niet geschieden
van jullie zelf?

20. Jullie immers werden marktgekocht
waardevol; geeft dan dunkzwaarte
aan God met jullie zielelichaam.

28

7.1. Omtrent waarvan jullie schreven,
pracht (is') voor een menselijke* een
vrouwmenselijke* niet te betasten**.

2. En door de hoererijen moet elke (man)
zijn eigen vrouwmenselijke hebben en
moet elke (vrouw) de eigen manmenselijke
hebben.

3. Aan de vrouwmenselijke moet de
manmenselijke het verplichte weergeven
zoals ook de vrouwmenselijke aan de
manmenselijke.

4. De vrouwmenselijke heeft niet over
het eigen zielelichaam de bevoegdheid,
maar de manmenselijke, zoals ook de
manmenselijke over het eigen zielelichaam
niet de bevoegdheid heeft, maar de
vrouwmenselijke.²⁸

5. Houdt elkaar niet voor ondegelijk,
indien jullie niet vanuit overeenstemming
(zijn) voor een tijdvak, opdat jullie je
zouden vrijmaken voor gebed en
wederom bij hetzelfde komen, opdat
niet zou beproeven jullie de lasteraar
door sterkteloosheid.²⁹

κ-4

*Gr. anthorpos = Hebr. AæNóWSh

*Gr. gunè = Hebr. AieSháh; **Gr.

[haptomai = Hebr. NáGàNg

²⁸ Heel nadrukkelijk formuleert Paulus hier de gelijkheid van man en vrouw in het huwelijk. En dat bevestigt Paulus nog eens in het vervolg van dit hoofdstuk. Deze passage (en ook andere elders in zijn brieven) kunnen en moeten de uitleg van sommige andere uitspraken van Paulus bepalen. Binnen TeNaKh zijn de patriarchale sporen niet te miskennen, maar ook daar dient de exegese bepaald te worden door die passages, waarin de liefde als norm voor elk gedrag wordt geformuleerd. In de hellenistische wereld van Paulus' dagen heeft de vrouw een vrijwel machteloze positie en dat heeft gevolgen voor de manier waarop Paulus hier in Corinthe en ook elders orde probeert te scheppen in de door de willekeur van de man beheerste verhoudingen. Paulus betaalt daar hier en daar zijn tol aan, maar die passages mogen passages als deze niet ontkrachten.

²⁹ De interpretatie van dit vers hangt af van de betekenis die aan het Griekse 'ei mèti an' wordt gegeven. In veel vertalingen wordt daaraan de betekenis 'behalve als' gegeven (SV, NBG, NB, NBV). Bij die interpretatie wordt aan het Griekse werkwoord 'apostereo' betekenis 'onthouden' gegeven, een verzwakking van de betekenis 'beroven'. Dit wordt als basisbetekenis vermeld in het woordenboek van Muller-Thiel, maar uit LS blijkt het een zeer weinig gebruikt werkwoord te zijn in het Grieks van alle perioden. De betekenis wordt daar direct afgeleid

6. Maar dit zeg ik naar mede-volkèning en niet naar inzetting.
7. En ik wil dat alle mensen geschieden zoals ook ikzelf; maar ieder heeft een eigen goedgunstigheid vandaan van God, de ene zo en de andere zo.
8. Maar ik zeg tot de ongeuwden en tot de weduwen, prachtig voor hen, indien zij blijven zoals ook ik.
9. Maar indien zij niet gesterkt blijven, moeten zij trouwen; want beter geschiedt huwen dan in vuur vlammen.
10. En de gehuwden boodschap ik, niet ik, maar de machtiger, dat een vrouw vandaan van de man niet moet worden weggezonderd.
11. Maar indien zij wordt weggezonderd moet zij ongehuwd blijven of zich bij de man terug laten vangen. En dat de man de vrouw niet moet Wegduwen.
12. Tot de overigen zeg ik, ik niet de machtiger: indien een of andere broederverwant een vrouw heeft die niet-vertrouwend is³⁰ en het haar goeddunkt te huizen samen met hem, moet hij niet wegduwen haar.
13. En een vrouw die heeft een man niet-vertrouwend, en het dunkt hem goed te huizen samen met haar, moet niet wegduwen de man.
14. Want geheiligd wordt de man die niet-verouwend(is) in de vrouw en geheiligd wordt de vrouw die niet-vertrouwend (is) in de broederverwant. Daar anders de borelingen van jullie (als) onreinen geschieden, maar nu geschieden zij (als) reinen.

---

van het Griekse 'stereos' dat 'vast', 'stevig' of 'degelijk' betekent. In de LXX komt het maar 3x voor en is dan de vertaling van 3 verschillende Hebreeuwse werkwoorden. In Ex.21:10 gaat het in het Hebreeuwse werkwoord om een vorm van verminderen ('ergens van afhalen'). Paulus gebruikt dit woord reeds in I Cor.6:7 en 8. De betekenis die Paulus hoorde zal direct met het eerder geboemde begrip 'stereos' samen hangen. Het gaat om degelijkheid afnemen, of om ondegelijk maken of overdrachtelijk: voor ondegelijk uitmaken. En daarover gaat het ook in deze tekst. Het heeft niets te maken met seksuele onthouding, maar met een negatief oordeel, dat ontstaat *indien niet* vanuit overeenstemming (gehandeld wordt) en dan kan er niet gebeden worden.

³⁰ Aanvullen: op Christus.

15. Maar indien de niet-vertrouwende zich wegzondert, moet hij weggezonderd worden. Niet moet heerdienaar worden de broeder-variant of zuster-variant aan zodanigen. Maar in vrede heeft geroepen jullie God.

16. Wat volkèn jij, vrouwmenselijke, of jij de manmenselijke bevrijdt?

Of wat volkèn jij, manmenselijke, Of jij de vrouwmenselijke bevrijdt?

17. Of niet zoals aan ieder vereffend heeft de machtiger, ook ieder zo God heeft heeft geroepen, zo moet hij voortschrijden en zo zet ik door in al-af de geroepebschappen.

18. Is iemand met voorhuid geroepen? Hij moet niet besneden worden.

19. De besnijdenis geschiedt (als) niets, en de voorhuidsrand geschiedt (als) niets, maar het behoeden van de geboden van God.

20. Ieder moet in de roeping, waameer hij geroepen werd, daarin blijven.

21. (Als) heerdienaar werd jij geroepen? Niet moet jij daar belang bij hebben, maar in jij ook de kracht hebt (als) omtslagene te geschieden, dat veelmeer gebruiken.

22. Wamt wie in de machtiger geroepen werd (als) Heerdienaar, geschiedt (als) eenontslagene van de machtiger; evenzo die (als) ontslagene geroepen werd, geschiedt (als) heerdienaar van Christus.

23. Van waarde wedren jullie marktgekocht, geschiedt dan niet als heerdienaren van mensen. Ieder moet waarin hij geroepen werd, broeder/zuster-varianten, daarin blijven van de kant van God.

25. Omtrent de maagden³¹ heb ik geen inzetting van de machtiger, maar ik geef een bekentenis als een die gratiëerd is

---

³¹ Grieks: parthenos. Meestal is het in de LXX de vertaling van het Hebreeusse BeTuWLáH, dat we met 'maagd' vertalen. Het lijkt er vanwege het vervolg dat Paulus hier doelt op alle nog-≠niet-getrouwden en dat zijn allen die nog geen geslachtsgemeenschap hadden, dus niet alleen meisjes, maar ook jongens. Ook het Nederlandse 'maagd' (vaker 'maagdelijk') kunnen je zo horen gebruiken. Wat betreft het NT zou dit dan wel de enige plaats zijn waar dit woord zo gebruikt wordt. Wanneer je dit vers wat los lees van het vervolg, kan het alleen op meisjes betrekking hebben. De oude indeling betreft dit vers echter wel direct bij het vervolg.

door de machtiger om (als)getrouw te geschieden.

26. Ik nu leg uit dat dit prachtige voorhanden is vanwege de dwingelandij, dat het prachtig (is) voor een mens om alzo te geschieden:

27. Ben jij gekneveld aan een vrouw? Zoek niet losmaking. Ben jij losgemaakt van een vrouw? Zoek niet een vrouw.

28. Maar indien jij gehuwd bent, verwaard niet; en indien een maagd huwt, zij verwaardt niet; beëngdheid voor het vlees zullen zij hebben, maar ik heb met jullie mededogen.

29. Maar dit beweer ik, zuster/broeder-
verwanten: het tij(dvak)* is bijeengehaald; voor het overige dat ook zij die vrouwen hebben, als niet hebbenden geschieden, 30. en wenenden als niet wenenden, zich verheugenden als zich niet verheugenden en die marktkopen als niet voor zich houdenden, 31. en die gebruiken de ordentelijkheid als die ongebruikt laten; want voorbij vaart de houding van deze ordentelijkheid.

*Gr. kairos

32. En ik wil dat jullie (als)onbezorgden geschieden. De ongehuwde is bezorgd om de (dingen) van de machtiger, hoe hij geschikt zal zijn voor de machtiger,

33. maar de gehuwde is bezorgd om de (dingen) van de ordentelijkheid, hoe hij geschikt zal zijn voor de vrouw;

34. en hij is deelbaar. En de omgehuwde vrouw en maagd zijn bezorgd om de (dingen) van de machtiger, opdat ze geheiligd geschiede en naar zielelichaam en naar beluchting; maar de gehuwde (vrouw) is bezorgd om de (dingen) van de ordentelijkheid, hoe zij geschikt zal zijn voor de man.

35. En dit zeg ik tot bijdrage van jullie zelf, niet opdat ik een valstrik op jullie zou werpen, maar tot een goede houding en goedsittendheid voor de machtiger zonder overal in om te gaan.

36. En indien iemand uitlegt onhebbelijk te zijn voor zijn maagd, indien zij over haar leeftijd heen geschiedt, en zo verplicht is te (laten) geschieden, wat hij wil moet hij maken; hij verwaardt niet; zij moeten huwen.

37. Maar hij die staat in zijn hart zitvast,

niet hebbend dwang, maar bevoegdheid heeft omtrent zijn eigen wil en dit heeft geoordeeld in zijn eigen hart te behoeden zijn eigen maagd, zal't prachtig maken.

38.Zodat en hij die ten huwelijk geeft zijn eigen maagd 't prachtig maakt, en hij die niet ten huwelijk geeft 't beter maakt.

39.Maar de vrouw is gekneveld voor zoveel tijd als haar man leeft; maar indien ingeslapen is de man, geschiedt zij als ontslagen, om te huwen wie zij wil, afgezonderd in de machtiger.

40.Maar gelukkiger geschiedt zij, wanneer zij alzo blijft, volgens mijn bekentenis; en het dunkt mij beluchting van God te hebben.

30

8.1. En omtrent de idoolofferanden, wij volkènnen dat allen volkènnis hebben, volkènnis maakt opgeblazen, maar de minne sticht het huis.

2.Indien iemand dunkt volkènd te hebben, volkènt nog niet zoals noodzakelijk is te volkènnen.

3.Maar indien iemand God bemint, hij wordt volkènd door hem.

4.Omtrent het eten van idoolofferanden volkènnen wij, dat niets (is) een idool in de ordentelijkheid, en dat niemand (als)God geschiedt tenzij de één-enkele*.

*Gr.eis=Hebr.AèChád

5.En immers hoewel er goden van wie het gezegd wordt, geschieden hetzij in de hemel hetzij op het land, zoals (er zijn) vele goden en vele machtigers, 6.toch (is er) voor ons een één-enkele God de omvamende, uit wie alle (dingen) (zijn) en wij tot hem, en een één-enkele machtiger Jezus Christus, door wie alle dingen (zijn) en wij door hem.

7.Maar niet allen (is) volkènnis; en sommigen, gewoon tot nu aan

κ-5

het idool, eten (het) als idool-offerande en hun medewetendheid, onvast geschiedend wordt bevuild.

8. Maar het eten* houdt ons niet staande voor God; noch indien wij niet eten, raken wij later achterop, noch indien wij eten hebben wij te over.

9. maar kijkt uit, opdat niet jullie bevoegdheid zelf (als) aanstoot geschiede voor de onvasten.

10. Want indien iemand zou zien jou, hebbend volkennis, in een idoolhuis aanliggend, zal zijn medewetendheid, onvast geschiedend, niet gehuissticht worden tot het eten van idoolofferanden?

11. Want (zo) gaat te teloor hij die onvast is in volkennis, de broederverwant om wie Christus gestorven is.

12. En zo, verwaardend naar de broederverwanten en een slag toebrenghend aan hun medewetendheid die onvast is, verwaarden jullie tegen Christus.

13. Daarom indien het eten doet struikelen* mijn broederverwant, geenszins eet ik eetvlees* in de wereltijd, opdat ik niet mijn broederverwant doe struikelen.

31

9.1. Geschied ik niet als een ontslagene? Geschied ik niet als afgezondene? Heb ik niet Jezus de machtiger gezien? Geschieden jullie niet als mijn werk in de machtiger?

2. Al geschied ik niet voor anderen (als) afgezondene, maar wel voor jullie geschied ik; want (als) het zegel van mijn afgezonden-zijn geschieden jullie in de machtiger.

3. Want (als) mijn pleitrede* tot hen die mij peilend beoordelen, geschiedt deze.

4. Hebben wij niet de bevoegdheid om te eten en te drinken?

5. Hebben wij niet de bevoegdheid om een zusterverwante, een vrouw, mede te voeren, zoals ook de overige afgezondenen en broederverwanten van de machtiger en Cephas?

*Gr. brooma = Hebr. AuWKàL

*Gr. skandalizoo = Hebr. KèSsèL

*Gr. kreas = Hebr. BáShàR (meestal [Gr. sarx.

*Gr. apologia

6. Of hebben afgezonderd ik en Barnabas niet de bevoegdheid om wwerkzaam te zijn?
7. Wie doet ooit legerscharedienst voor eigen bezoldigingen? Wie plant een druivenggaard* en eet niet de vrucht daarvan? Of wie weidt* een weidegroep en van de melk van de weidegroep drinkt hij niet?
8. Praat ik niet naar de mens over deze (dingen), of zegt niet ook de wetsuitlegging deze (dingen)?
9. Want in de wetsuitleg van Mozes is geschreven: **niet zul jij bekbanden een dorsvloerend rund**³². Is er geen belang bij de runderen voor God?
10. Of zegt hij (dit) vooral om ons? Het werd immers om ons geschreven, omdat hij die ploegt in hoop ploegt, en hij die dorsvloert in hoop op mede hebben.
11. Indien wij voor jullie beluchte (dingen) te kiem hebben gelegd, is het groots indien wij van jullie de vleselijke (dingen) maaien?
12. Indien anderen de bevoegdheid over jullie aanhouden, niet veel meer wij? Maar niet gebruiken wij deze bevoegdheid, maar wij overdakken aale (dingen), opdat wij niet enige terugstoot zouden geven aan de goednieuwsboodschap van Christus.
13. Volkennen jullie niet, dat zij, die de priesterlijke (dingen) bewerken, de 9dingen) uit het priesterlijke³³ zullen eten³⁴, die bij de slachtplaats zitting hebben, aan de slachtplaats mede deel zullen hebben?
14. Zo ook heeft de machtiger

*Gr. ampeloon = Hebr. KèRèM

*Gr. poimainoo = Hebr. RÁNgáH

³² Hier citeert Paulus Deut.25:4. Hij wijkt af van de vertaling van de LXX, waar i.p.v. het Griekse kèmoöo phimoöo staat. In het gewone Grieks zijn deze woorden vrijwel synoniem en ook nog etymologisch verwant. Deze regel staat na een korte passage waarin de straf voor vergrijp aan een schuldige wordt beperkt tot 40 stokslagen, reden waarom in de praktijk 40 min 1 slagen werden gegeven. In de hier geciteerde regel wordt duidelijk ook de kwelling van een dier, zoals het rund, beperkt: het rund mag eten van het graan dat hij met zijn poten vertreedt om het te dorsen. God zorgt inderdaad ook voor de dieren, of liever verplicht mensen om voor hen te zorgen.

³³ = de tempel.

³⁴ Paulus verwijst hier naar Num.18:8 en 31,32 en Deut.18:1-3

doorgezet voor hen die de goednieuwsboodschap zullen omboodschappen leven uit de goednieuwsboodschap.

15. Maar ik heb niet ook maar iets gebruikt van deze (dingen). Niet heb ik geschreven dan ook, opdat alzo geschieden zou met mij. Want voor mij is het meer prachtig* te sterven dan - de bepraling* van mij zal niemand loos doen zijn.

*Gr. kalos

*Gr. kauchèma = Hebr. HÁLÁL

16. Want indien ik goednieuws breng, geschiedt het niet voor mij (als) bepraling; dwang immers ligt bovenop mij; wee immers geschiedt aan mij, indien ik niet goednieuws boodschap.

17. Indien immers ik mijzelf opofferend* dit tot zaak maak, heb ik een beloning. Maar indien zonder zefopoffering, de huishouderde is mij toevertrouwd.

*Gr. ekoon = Hebr. NÁDÁB

18. Welke beloning nu van mij geschiedt? Opdat ik, goednieuws boodschappend, spendenloos de goednieuwsboodschap zou stellen, om geen misbruik te maken van mijn bevoegdheid in de goednieuwsboodschap.

19. Want (als) een ontslagene geschiedend van allen heb ik mijzelf voor allen heerdienaar gemaakt, opdat ik de meerderen zou winnen.

20. En ik geschiedde voor de Judeeërs als Judeeër, opdat ik Judeeërs zou winnen; voor wie onder de wetsuitleg* (zijn) als onder de wetsuitleg, niet zelf geschiedend onder de wetsuitleg, opdat wie onder de wetsuitleg (zijn) zou winnen;

*Gr. nomos = Hebr. TóWRÁH

21. voor wie zonder-wetsuitleg* (zijn) als een zonder-wetsuitleg, niet geschiedend zonder-wetsuitleg van God maar in-de-wetsuitleg* van Christus, opdat ik win wie zonder-wetsuitleg (zijn).

*Gr. anomos

*Gr. ennomos

22. Ik geschiedde voor de onvasten onvast, opdat ik de onvasten zou winnen; voor allen ben ik geschied alles, opdat ik overal sommigen zou bevrijden.

23. Maar alles maak ik door de goednieuwsboodschap, opdat ik (als) medebongenoot van hem zou geschieden.

24. Volkennen jullie niet, dat zij die

in een stadion snel lopen* allen wel snel lopen, maar een één-enkele* de wedstrijds prijs neemt? Zo loopt snel opdat jullie (die) nemen.

*Gr. trechoo = Hebr. RuWTs

*Gr. eis = Hebr. AèChàD

25. Al wie strijd voert, sterkt zich in alles, en genen nu opdat zij bederfelijke krans nemen, maar wij een onbederfelijke.

26. Ik dan ook loop snel zo, niet als in onduidelijkheid, evenzo vuistvecht ik niet een waainevel* afranselend.

*Gr. aèr

27. Maar ik vat aan mijn ziele-lichaam* en voer ('t) in heerdienst, opdat ik niet zelf, anderen verkondigd hebbend, zonder gewicht geschied.

*Gr. sooma

32

10.1. Niet wil ik immers dat jullie zonder volkennis zijn, zuster/broeder-
verwanten, dat onze omvamenden* allen onder de wolk* geschieden en allen door de zee doorkwamen

*Gr. pateres = Hebr. AàBBóWT

*Gr. nephelè = Hebr. NgáNàN

2. en allen tot in Mozes gedompeld werden in de wolk en in de zee,
3. en allen hetzelfde beluchte eten aten,

4. en allen dezelfde beluchte drank dronken, zij dronken immers uit een, (hen volgende) klip*; en de klip geschiedde (als) de Christus*.

*Gr. petra = (vaak) Hebr. SèLàNg

5. Maar niet in het merendeel van hen had God een welgevallen*: **zij werden neergeveld immers in de inbrengeleegte*³⁵.**

6. Deze (dingen) werden tot voorbeeld aan ons tot geschieden gebracht, opdat wij niet geschieden (als) **verlangenden³⁶** naar kwade (dingen), zoals zij **verlangden.**

7. En geschiedt niet (als) idoolbedienden,

³⁵ Hier citeert Paulus Num. 14:16 volgens de woordkeuze van de LXX, maar hij verandert de actieve vorm van het werkwoord in een passieve. De LXX volgt de hebreeuwse tekst op de voet. Opvallend is alleen de vertaling van het Hebreeuwse ShàChàT (= vellen / villen) door het Griekse katastroonnumi = letterlijk uiteenspreiden. In dit hoofdstuk van het boek Numeri wordt verteld, dat de twaalf verspeiders het volk tevergeefs probeerden over te halen om Kanaän binnen te trekken. Met als gevolg, dat deze hele generatie in de woestijn zou omkomen en pas de volgende generatie het land onder Jozua zou binnen trekken. Het lijkt erop, dat Paulus de situatie waarin zijn goednieuwsboodschap wordt uitgesproken interpreteert als de kans, de gelegenheid om als geroepenschap van de Messias Jezus het leven in alle landen ten goede te wenden.

³⁶ Met dit woord lijkt Paulus te verwijzen naar een eerdere geschiedenis uit Numeri, nl. Num. 11: 4, waar verteld wordt dat de Israëlieten ontevreden werden met het Manna en vlees wilden hebben. Daarop kwamen de kwakkels. Maar dit verlangen werd veroordeeld.

zoals sommigen van hen: zoals geschreven is: **neer zat het volk om te eten en te drinken en zij stonden op om te lachen.**³⁷

8.En wij moeten niet hoereren* zoals sommigen van hen hoereerden en er vielen op een dag twintig en drie duizendtallen*.

9.En wij moeten niet op de proef stellen* de machtiger, zoals sommigen van hen op de proef hebben gesteld en door slagen te loor-gingen³⁸,

10.en murmureet* niet, zoals sommigen van hen murmureerden en zij gingen teloor door de ellende brenger.³⁹

11.En deze (dingen) betraden hen tezamen voorbeeldmatig, en werden geschreven tot onderricht* van ons, tot wie de al-af-heden* van de werelddagen* neergekomen zijn.

12.Zodat wie dunkt te staan, moet kijken opdat hij niet valt.

13.Jullie heeft een beproeving niet genomen, tenzij een menselijke; en getrouw (is) God, die niet zal toelaten dat jullie beproefd worden boven waartoe jullie de kracht hebben, maar hij zal maken met de beproeving ook de uittrederoute om de kracht te hebben tot verdragen.

33

14.Daarom, beminden van mij, vlucht vandaan van de idooldienaren, als aan achtzamen zeg ik:

15.beoordelen moeten jullie wat ik beweer:

16. De drinkbeker van de inzegening*,

*Gr.porneuoo = Hebr.ZáNáH

*Gr.chilias = Hebr.AáLèPh (=kudde-
[tal

*Gr.peirazoo = Hebr.NáSáH

*Gr.ngongnguzoo=Hebr.LuWK

*Gr.noutheteoo = Hebr. JáSàR

*Gr.telos = Hebr.KáLieJL

*Gr.aioon = Hebr. NgóLáM

*Gr.eulogeo = Hebr. BáRàK

³⁷ Hier citeert Paulus Ex.32:6, waar verteld wordt hoe Israël feest vierde rond het gouden kalf. Hier citeert hij de LXX letterlijk. Opvallend in de vertaling van de LXX is de weergave van het Hebreeuwse werkwoord TsáChàQ (= lachen) door het Griekse paizein, dat zoiets als 'kind-zijn' of 'als kinderen spelen' betekent. Maar hierbij dient bedacht te worden, dat de notie 'spel' een modern begrip is en in ee oude culturen lachen meer is dan een bepaald vrolijk geluid maken, het is ook een vorm van handelen, van gedrag.

³⁸ Deze woorden herinneren aan Num.21:4-9, waar over de koperen slang (Hebr. 'waargedrocht') wordt verteld, die een eind maakt aan een slanegplaag, die volgde op een oproer tegen Mozes en ontevredenheid over het Manna.

³⁹ Hier verwijst Paulus naar Num.14: 36, waar verteld wordt over het mumureren van het volk op aanstichting van dwe meerderheid van de verspieters; en naar Nu,17:6-15, waar de leiders van israël murmureren tegen het gezag van Mozes en Aäron. Paulus schrijft hierover niet om Israël in een kwaad daglicht te stellen, maar omdat hij constateren moet, dat de jezussynagoge in Corinthe tot vergelijkbaar gemurmureer tegen de invloed van enkelen – onder wie van hemzelf – vervielen. Dat blijkt uit het volgende vers. Het is gedrag, dat bevrijding verloochent en de vrijheid bederft.

die wij inzegenen, geschiedt (die) niet (als) het bondgenootschap* van de bloed(storting)* van de Christus? Het brood dat wij breken, geschiedt (dat) niet als het bondgenootschap van het zielelichaam van de Christus? 17. Omdat het één-enkel* brood (is), geschieden wij velen (als) één-enkel zielelichaam; want wij allen hebben samen uit één-enkel brood.

*Gr. koinoonia = Hebr. CháBuWRáH

*Gr. haima=Hebr. Dám=roods(storting)

18. Bekijkt Israël naar het vlees: geschieden niet zij die eten slachtgaven* (als) bondgenoten van de slachtse?

*Gr. thusia = Hebr. ZèBàCh

19. Wat ik nu beweer? Dat een idool-slachtgave (als) iets geschiedt?

20. Of dat een idool (als) iets geschiedt? (nee) maar dat wat zij slachten, **zij aan demonen en niet aan God slachten.**⁴⁰

En ik wil niet dat jullie (als) bondgenoten Van de demonen geschieden.

21. Niet hebben jullie de kracht een drinkbeker van de machtiger te drinken en een drinkbeker van de demonen; niet hebben jullie de kracht aan de tafel van de machtiger samen (deel) te hebben en aan de tafel van de demonen; of **brengen wij tot ijveren* de machtiger?**⁴¹ Toch niet vermogender

*Gr. (para-)zèlöö = Hebr. QáNéA

⁴⁰ Dezelfde woorden staan in Lev.17:7, waar gesteld wordt, dat Israël geen slachtgaven meer brengt aan de duivelen (SV), nu er een slachtplaats voor die-JHWH-van-Israël in hun midden staat. In de LXX staat in plaats van 'daimonios' 'mataios' en dat is meestal de vertaling van het Hebr. HèBèL = 'vlaag'. De Hebreeuwse tekst heeft hier SseNgieJRieM en dat woord duidt in enkele teksten in TeNaKh op schrik-aanjagende gestalten (vgl. demonen) c.q. turbulentiever-schijnselen meestal in de woestijn of bokachtig behaarde gestalten. Ook de volgorde van de woorden verschilt. In Deut 32:17 komen dezelfde woorden voor, maar nu als verwijt van Mozes aan Israël, dat zij precies wel aan deze 'demonen' zijn gaan offeren. In Psalm 106:37 wordt verteld dat Israël zelfs hun kinderen aan deze demonen geofferd hebben. Paulus haalt hier geschiedenissen op, die de lezers in Corinthhe kennelijk bekend genoeg zijn, om ze zo beknopt te kunnen aanduiden. En hij doet dat hen ervan af te houden vertrouwen te stellen in onderdanigheid aan de krachten en machten, waar de mensheid overal en altijd weer heil van verwacht.

⁴¹ Deze woorden komen we tegen in de Griekse vertaling van Deut.32:21. Daar verwijt Mozes in zijn lied, ook volgens de Hebreeuwse tekst, Israël, dat het die-JHWH-van-Israël tot "ijveren brengt" bij wat een God is. Of het Hebreeuwse QáNéA ook de strekking 'na-ijverig', 'jaloers' heeft is gezien het algemene gebruik van dit werkwoord niet waarschijnlijk; het gaat om 'ijveren', 'ijverig zijn'. Datzelfde geldt trouwens voor de Griekse werkwoorden 'zèlöö' en 'paraèlöö', die in de LXX als vertaling van het hebreeuws gekozen zijn. Die-JHWH-van-Israël is geen 'naijverig God', zoals de vertalingen en de Nederlandse Gereformeerde (vertaal-)traditie ons willen doen geloven. Hij is 'ijverig', d.w.z. hij ijvert om de erkenning en het vertrouwen, ja om de liefde van Israël te winnen, te behouden en terug te krijgen, waarbij het geding met mededingers niet ontwijkt. Bovendien lijkt het er op, dat Paulus door het gebruik van het Griekse werkwoord 'dunamai' door in de voorafgaande verzen, wil zeggen, dat de Messias, dat Jezus wel de drinkbeker van de demonen en die van God heeft *kunnen* drinken. De drinkbeker, waarvan Jezus in Gethsemane rept is, een demonische drinkbeker. Hij heeft zich met aan demonen schatplichtige en op demonen vertrouwende verwaarders en schenders ingelaten en het onheil

dan hij geschieden wij.

23. Voor alle (dingen) is er bevoegdheid, maar niet alle (dingen) dragen bij;

voor alle (dingen) is er bevoegdheid, maar niet alle (dingen) stichten het huis.

24. Niemand moet wat van hemzelf is zoeken, maar de (dingen) van een ander.

25. Al-af het in een vleeshal verkochte eet('t) niets peilend beoordelende door het medeweten.

26. **Van de machtiger*** immers (is) **het land*** en de **volledigheid van haar**⁴².

*Gr. kurios = Hebr. AæDoNáJ

*Gr. gè = Hebr. AèRèTs

27. Indien iemand van de niet-vertrouwenden jullie roept en jullie willen heengaan, al-af wat bewaargesteld is voor jullie moeten jullie eten niets peilend beoordelend door het medeweten.

28. Maar indien iemand tot jullie spreekt: dit geschiedt (als) tempelslacht, eet niet door deze, die 't verklapt en het medeweten.

29. Maar ik zeg het medeweten niet van jullie zelf, maar dat van de ander.⁴³

Omwat* immers wordt mijn ontslagenheid^{44*} beoordeeld door een ander medeweten?

*Gr. hinati? = Hebr. LáMáH?

*Gr. eleutheria = Hebr. CháPhàSh

30. Indien het met de gratie houd, waarom wordt over mij smadelijks beweerd om wat

waaraan zij ondergaan op zich genomen en doorstaan. Dat is wat er allereerst van de kruisiging door Paulus gezegd wordt en door de kerk had moeten worden gezegd. Die kracht hebben wij niet, vermogender dan hij zijn wij niet! Doe het dan maar niet zegt Paulus met klem.

⁴² Paulus citeert hier psalm 24 vs 1, letterlijk naar de Griekse vertaling in de LXX (ps.23:1). De letterlijke vertaling van de Hebreeuwse tekst (zie BAND III,1) luidt "*aan-die-JHWH-van-Israël het-land en-de-volheid-harer*"; ". Het hebreuws kent de voor de Indogermaanse talen zo kenmerkende *bezittelijke* grammaticale constructie niet, Wat iemand ter beschikking staat (en dat drukt het Hebr. Le = aan, onze derde naamval uit) is daarmee nog niet zijn bezit.

⁴³ Opvallend en indrukwekkend is hier de ethische precisie van Paulus. Dingen die jou zelf ethisch niet belasten en die je daarom gerust kunt doen, dien je na te laten als dat het geweten van de ander daarmee belast is. Paulus brieven staan vol van deze 'vermaningen' en daaruit blijkt, dat het hem voor alles om de praxis te doen. Want door cxe praxis onderscheidt zich de ecclesia kuriakè. In die praxis toont zij haar kennis van en vertrouwen op de levensweg van Jezus als de Messias.

⁴⁴ Aanvullen: van dit soort beperkingen

ik dankzegen*?

31.Hetzij jullie nu eten hetzij drinken hetzij iets maken, maakt alles tot dunkzwaarte van God.

32.Geschiedt onaanstotelijk en voor Judeeërs(Joden) en vppr Grieken en voor de geroepenschap* van God,

*Gr.ecclesia = Hebr. QáHÁL

33.zoals ook ik in alles voor allen geschikt ben,

34.niet zoekend de bijdrage voor mijzelf, die voor velen, opdat zij bevrijd* zouden worden.

*gr.sooizoo = Hebr. JáShàNg

11.1.Geschiedt (als) naspelers van mij zoals ook ik van Christus⁴⁵.

κ-6

34

2.En ik lofprijs jullie, omdat jullie alles van mij indachtig zijn* en zoalls ik overgeleverd heb aan jullie de overleveringen vasthouden.

3.En ik wil dat jullie volkènnen, dat van alle manmenselijke* (als)eerstdeel*⁴⁶ Christus geschiedt, en (als)eerstdeel van de vrouwmenselijke* de manmenselijke, en (als)eerstdeel van Christus God.

4.Alle manmenselijke die bidt of profeteert over het eerstdeel heen

⁴⁵ In deze uitspraak van Paulus is heel zijn bemoeienis samengevat: doen wat Christus deed: naspelen is adt altijd, d.w.z. die rol spelen. Christen zijn is als Christus, als een gezalfde, leven, en dat is messiaans spreken en handelen: een messiaanse praxis. Om niets minder gaat het, ook om niets meer: Jezus is DE Christus. Niemand kan die rol overnemen, en kan menen hem exclusief te vertegenwoordigen, allen zijn 'naspelers'.

⁴⁶ Het Griekse woord 'kephalè' wordt, net als het Hebreeuwse RaóWSh, meestal met 'hoofd' vertaald. Omdat echter in het Hebreeuwse woord 'eerste' de kern is, vertalen we dat in TeNaKh met 'eerstdeel'. Het is het eerste wat we van een mens zien wanneer we hem ontmoeten; behalve de handen en de voeten ('voetebenen' beter) is het meestal ook het enige wat we te zien krijgen. Het is ook het eerste waarmee een kind uit de moederschoot te voorschijn komt. Het is de toegang tot een ander mens, maar het is ook diens uitgang. Meer is het hoofd in die cultuur, de cultuur van het Messiaanse tij, niet! Het is geen brein dat alles bestuurt. Dat doet het hart in die oude context en dan ook niet alleen, ook de lever doet mee en de nieren en verder hebben alle lidmaten ook nog hun eigen wilskracht. Wat wordt hier (en elders b.v. in Ef.6) dus door Paulus aan de Corinthiërs voor gehouden? Zeker geen pure ondergeschiktheid! Maar eerder samenspel. God geschiedt als het eerstdeel van Christus. In al die woorden gaat het niet om de persoonlijkheden, maar om hun functies, hun rollen: man-zijn is een rol, vrouw-zijn is een rol, Christus zijn en ja ook God. Wil het 'hoofd' (het eerstdeel dus) wat zeggen, dan moet het luisteren naar het hart – iets anders kan en zal hij niet zeggen; een hoofd heeft het niet voor het zeggen! De vrouw zegt het voor aan de man; de man zegt het voor DAT voor aan de Christus en de Christus zegt DAT voor aan God. Wanneer we het zo lezen – en wie het moderne brein hier in-leest, ontwricht Paulus' boodschap – worden we door Paulus binnengeleid in een verrassend communicatief gebeuren, een gemeenschapstichtend gebeuren i.p.v. een autoritair gemeenschapontwrichtend gebeuren. Overal waar Paulus het lichaam en zijn leden gebruikt om gemeenschappelijkheid uit te leggen, is deze context bepalend.

(iets)hebbend, maakt te schande het eerstdeel van hem.

5. En alle vrouwenselijke die bidt of profeteert⁴⁷ onverhuld van eerstdeel, maakt te schande het eerstdeel van haar. Want het geschiedt (als) ééne hetzelfde voor wie het haar geknipt is*.

*Gr.xuraoo=Hebr. GálàCh

6. indien immers niet omhuld is de vrouw, moet zij ook geschoren* worden; maar indien lelijk voor een vrouw geschoren of geknipt te zijn, moet zij zich omhullen.

*Gr.keiroo = Hebr. GázàZ

7. Want een man is niet verplicht zich te omhullen het eerstdeel*, (als)beeltenis* en dunkzwaarte van God voorhanden zijnde; maar de vrouw geschiedt (als)de dunkzwaarte van de vrouw.⁴⁸

*Gr.kephalè = Hebr. RAóWSh

*Gr.eikoon = Hebr. TsèLèM

8. Niet immers geschiedt een man vandaan van een vrouw, maar een vrouw vandaan van een man.

9. En niet immers werd geschapen een man doormiddel van de vrouw, maar een vrouw doormiddel van de man.

10. Daardoor wordt de vrouw verplicht een bevoegdheid te hebben op het eerstdeel door de bodewerkers.

11. Intussen (is) noch een vrouw zonder een man noch een man zonder een vrouw in de machtiger.

12. Want zoals de vrouw vandaan van de man (is), zo ook de man doormiddel van de vrouw, maar de afheid* vandaan van God.

*Gr.ta panta = hebr. HáKàL

13. Ordeelt bij jullie zelf: geschiedt het passend dat een vrouw onomhuld tot God bidt?

14. En leraart de werkelijkheid* zelf jullie niet, dat een man indien hij het haar lang laat, er onwaarde geschiedt

⁴⁷ Hier wordt dus aan vrouwen dezelfde activiteiten toegeschreven als aan mannen. Deze gelijkwaardigheid dient bedacht te worden bij het lezen van het vervolg. Het lijkt erop, datv Paulus met dit voorschrift aangaan al dan niet een hoofddeksel alleen het uiterlijke verschil tussen man en vrouw recht wil doen, maar hen gelijke rollen in de ecclesia toebedeelt. Of dat in alle andere teksten ook het geval is, en hoe dan, dient per tekst nagegaan te worden.

⁴⁸ Voor een goed begrip van wat Paulus hier wil zeggen, is het geboden om de gehele passage te lezen (t/m vs 15)! Wie hier met een uitspraak afzonderlijk argumenteert, is incorrect.

voor hem, maar indien een vrouw het haar lang laat, er dunkzwaarte geschiedt voor haar? Omdat het langhaar in de plaats van een omslagdoek gegeven is aan haar.⁴⁹

16. Maar indien iemand dunkt (als)ruzieliefhebber te geschieden, wij hebben niet een zodanige gewoonheid en ook niet de geroepenschappen van God.

17. Maar dit rondboodschappend lofprijs ik niet, dat jullie niet tot het betere maar tot het mindere samenkomen.

18. Want eerder, wanneer jullie samenkomen in een geroepenschap hoor ik, dat er splijtingen bij jullie voorhanden zijn. en een deel vertrouw ik iets.

19. Want het is ook noodzakelijk, dat er pakkendheden⁵⁰ bij jullie geschieden, opdat de gewichtigen te voorschijn geschieden bij jullie.

20. Wanneer jullie nu samenkomen tot ditzelfde, geschiedt het niet om een machtigers broodmaaltijd te eten.

21. Want ieder neet mee de eigen broodmaaltyjd bij het eten, en deze hongert en gene roesdronken.

22. Want hebben jullie geen huizen om te eten en te drinken? Of veronachtzamen jullie de geroepenschap van God en maken jullie te schande die niet hebben? Wat moet ik uitspreken? Zal ik jullie lofprijzen? Hierin lofprijs ik Jullie niet.

23. Want ik heb aangenomen vandaan

---

⁴⁹ Paulus laat zich hier gedetailleerd in met de praxis. Daaruit blijkt hoezeer het Paulus om de praxis gaat: daarmee identificeert de ecclesia kuriakè is en ze volgt hierin de Joodse traditie. Concreet gaat het hier om het verschil tussen man en vrouw in hun gelijkwaardigheid. Dat verschil bij volstreekte gelijkwaardigheid krijgt hier vorm in de hoofdbedekking: vrouw heeft een natuurlijke hoofdbedekking, haar lange haar. Bij geen lang haar is een omslagdoek goed. Later zal de Joodse gemeenschap de mannen tot een keppeltje verplichten. Het is bovendien opvallend hoe in deze passage elkaar bijna tegensprekende uitspraken voorkomen. Dat er bij Paulus geen sprake is van suprematie van de man boven de vrouw blijkt niet alleen hier, maar ook elders. Vrouwen profeten en bidden net als mannen in de bijeenkomsten. Eveneens wordt ook hier duidelijk, dat Paulus hier zijn richtlijnen geeft in antwoord op de toenmalige cultuur.

⁵⁰ Grieks haireisis ('haeresieën') meestal met 'ketterijen' vertaald, het gaat om opvattingen die mensen 'pakkend' vinden en waardoor zij zich laten 'inpakken'. Ook het woord 'ketterij' heeft zo'n achtergrond: het is immers afgeleid van 'katharos' en dat betekent 'rein'.

van de machtiger, wat ik ook heb overgeleverd aan jullie, dat de machtiger Jezus in de nacht, waarin hij overgeleverd is, brood nam

24.en dankzegenend

in brokken deelde en sprak:

(als)dit geschiedt mijn zielelichaam* om jullie; maakt dit tot het indachtig* zijn van mij.

*Gr.sooma

*Gr.anamnèsis = Hebr.Ziek'RóWN⁵¹

25.Evenzo ook de drinkbeker na het broodmaaltijd houden, zeggende: (als) deze drinkbeker geschiedt de nieuwe instelling* in mijn bloed(-storting); maakt dit, zo dikwijls als jullie drinken tot het indachtig zijn van mij.

*Gr.diathèkè = Hebr.BeRieJT⁵²

26.Zo dikwijls immers als jullie eten het brood en de drinkbeker drinken ombodschappen jullie de gestorvenheid van de machtiger, totdat hij gekomen is.

27.Zodat wie ook maar zou eten het brood of zou drinken de drinkbeker van de machtiger op onwaardige wijze, geschiedt (als) een erondergehoudene van het zielelichaam en het bloed van de machtiger.

28.Maar achtte van gewicht een mens zichzelf, en zo at hij van het brood en dronk hij uit de drinkbeker,

29.hij, etende en drinkende, eet en drinkt voor zichzelf een oordeel, niet beoordelend het zielelichaam.

30.Daardoor (zijn er) bij jullie velen onvast en amechtig en neerliggenden aan de maat.

31.Maar als wij onszelf beoordeelden, werden wij niet geoordeeld.

32.En geoordeeld worden wij door

⁵¹ Dit Hebreeuwse woord heeft niets met 'denken' te maken, maar is afgeleid van een woord dat letterlijk 'haak' betekent. In TeNaKh vertalen we het werkwoord en de daarvan afgeleide woorden met 'aanhaken bij'. Hoewel deze Hebreeuwse achtergrond van het Griekse woord onmisbaar is, vertalen we dit woord en daarmee stamverwante woorden met vormen 'gedenken' of 'indachtig zijn', om zo de Griekse concordantie te laten horen. In het Grieks is in dit woord de woordstam MN te herkennen, die we ook horen in ons woord 'mentaal'.

⁵² Dit Hebreeuwse woord, dat gewoonlijk met 'verbond' wordt vertaald (net als het Griekse 'diathèkè'), is geen statisch geheel, maar duidt op een geschiedenis, een gang door de geschiedenis, een gang bovendien die met name de verhoudingen zuivert.

de machtiger onderricht*, opdat wij niet met de ordentelijkheid* veroordeeld werden.

33.Zodat, zuster/broederverwanten van mij, jullie, samengekomen om te eten elkaar ontvangen.

34.Indien iemand hongert, moet hij in huis eten, opdat jullie niet tot een oordeel samenkomen. Maar de overige (dingen) zal ik wanneer ik gekomen ben, doorzetten.

36

12.1.En omtrent de (dingen) van de beluchter, wil ik niet dat jullie onvolkènnend zijn.

2.Volkènt, dat, toen jullie (als)naties geschieden, naar stemloze idolen afgevoerden (waren) zoals jullie waar dan ook heen gevoerd werden.

3.Daarom doe ik volkènnen jullie, dat niemand met de beluchting/er van God pratend, zegt: "Vervloekte Christus", en dat niemand de kracht heeft uit te spreken: "Machtiger Jezus", tenzij door de geheiligde beluchter/ing.

4.Er geschieden uitpakkingen van goedgunstigheden, maar de beluchting (is) dezelfde.

5.Er geschieden uitpakkingen van bedieningen* , maar de machtiger (is) dezelfde.

6.En er geschieden uitpakkingen van werkzaamheden, maar God is dezelfde, die bewerkt alle (dingen) in allen.

7.En aan ieder wordt gegeven het tevoorschijn komen van de beluchter bij wat hij bijdraagt.

8.Aan de een immers wordt door de beluchter gegeven een inbrengwoord* van wijsheid*, maar aan de ander een inbrengwoord van volkènnis,, volgens dezelfde beluchting;

9.aan een ander vertrouwen in de éne beluchting;

10. en aan de ander werkzaamheden

*Gr.paideuoo = Hebr. JáSàR

*Gr.kosmos

κ-7,8

van krachten;
aan een ander profetieën en aan
een ander beoordelingen van
beluchtingen, aan de een
geschiedverschijningen van tongen,
maar aan de ander vertolkingen
van tongen.

11.En al-af deze (dingen) werkt-in
de ene en dezelfde beluchter/ing,
uitpakkend aan ieder eigen,
zoals hij besluit.

12.Want overeenkomstig het
zielelichaam (als)één-enkel* geschiedt
en vele ledematen heeft, maar al-af
de ledematen van het zielelichaam*
(als)velen geschiedend (als) één-enkel
zielelichaam geschieden,
zo ook de Christus.

*Gr.eis = Hebr. AèChád

*Gr.sooma

13.Ook werden wij immers met een
één-eneke beluchting/ter allen
tot één-enekel zielelichaam
gedompeld, hetzij Judeeërs(Joden)
hetzij Grieken,hetzij heerdienaren*
hetzij ontslagenen*, en allen worden
wij met beluchting gedrenkt.

*Gr.doulos = Hebr. NgèBhèD

*Gr.eleutheros = Hebr. CháPhàSh

14.Ook immers geschiedt het
zielelichaam niet (als) één-enkele
ledemaat, maar (als) vele.

15.Indien sprak de voet: dit, ik geschied
niet (als)hand, niet geschied ik
vanuit het zielelichaam, geschied hij
vanwege dit niet vanuit het zielelichaam?

16.En indien sprak het oor, dit: ik geschied
niet (als) een oog, niet geschied ik
vanuit het zielelichaam, geschied hij
vanwege dat niet vanuit het zielelichaam?

17.Indien geheel het zielelichaam oog(is),
waar(is) het gehoor? Indien het geheel
gehoor(is), waar(is) de reukzin?

18.Maar nu heeft God gesteld de ledematen,
één ieder van hen in het zielelichaam
zoals hij heeft gewild;

19.indien zij allen (als) één enekele ledemaat
geschiedden, waar(is) het zielelichaam?

20.Nu (zijn het) wel vele ledematen. Maar
(er is) één enkel zielelichaam.

21.En niet heeft de kracht het oog te spreken
tot de hand: aan jou heb ik geen behoefte,
of wederom het eersteel* tot de voeten:

aan jullie heb ik geen behoefte.

22. Maar veel meer zijn de ledematen,
van het zielelichaam die (ons)
dunken ovaster (te zijn) dwingend
voorhanden,

23. en die ons dunken van meer onwaarde
te geschieden van het zielelichaam,
daaromheen leggen wij waarde te over,
en de onhebbelijk geachte (ledematen)
van ons hebben houdinggoedheid te over.

24. Maar God heeft samen gemengd het
ziellichaam, aan het achtergestelde
waarde te over gegeven hebbend,

25. opdat er niet geschiedde splijting*
in het zielelichaam, maar de ledematen
dezelfde bezorgdheid voor allen geven.

26. En hetzij één enkele ledemaat lijdt,
lijden mede alle de ledematen,
hetzij een ledemaat dunkzwaarte krijgt,
verheugen zich mede alle de ledematen.

27. En jullie geschieden (als) het
ziellichaam van Christus en (als)
ledematen per bedeling.

28. En er zij er die God stelde in de
geroepenschap eerstens (als) afgezonden,
tweedens (als) profeten, derdens
(als) leraren, vervolgens krachten, vervolgens
goedgunstigheden van geneesmiddelen,
bekwaamheid het voor iemand op te nemen,
bestuur, geschieduitingen van tongen.

29. Niet(toch) (zijn) allen afgezonden?
Niet(toch) allen profeten? Niet(toch) allen
Leraren? Niet(toch) allen krachten?
Niet(toch) hebben allen de goedgunstigheden
van gezangen? Niet(toch) praten allen
met tongen? Niet(toch) (zijn) allen
door-vertolkers?

31. Beijvert jullie dan om de goedgunstigheden
(die) groter (zijn).

37

En nog een (alles) overtreffende neemweg*
toon ik aan jullie.

13.1. Indien ik met de tongen van mensen
praatte en van de werkboden, maar de minne*
heb ik niet, ik geschiedde (als) galmend*
metaal of een schetterend* cimbaal.

2. En indien ik heb profetisme en volken
alle geheimenissen en alle volkennis*,
en ik heb alle vertrouwen, om bergen

over te brengen, maar de minne heb ik niet, (als)niets geschied ik.

3.En indien ik laat ophappen al het mij voorhandene en indien ik overlever mijn zielelichaam* opdat ik verbrand zal worden, maar de minne heb ik niet, niets nut het mij.

*Gr.sooma

4.De minne is grootmoedig, gebruiksgoed is de minne, niet ijvert zij, de minne bluft niet, zij is niet opgeblazen,

5.niet gedraagt zij zich onhebbelijk, niet zoekt zij de (dingen) van haarzelf, niet scherpt zij aan, niet berekent zij kwaad, niet verheugt zij zich bij onrechtmatigheid⁵³,

6.maar zij verheugt zich samen over de waarachtigheid*.

*Gr.alètheia = Hebr.AæMuWNáH

7.Alles overdakt zij, alles vertrouwt zij. alles hoopt zij, bij alles blijft ze erbij.

8.De minne valt nimmermeer weg, maar hetzij profetieën, zij zullen onwerkzaam gemaakt worden, hetzij tongen, zij zullen stoppen, hetzij kennis,

zij zal onwerkzaam gemaakt worden.

9.want vanuit delen volkènnen wij en vanuit delen profeteren wij;

10.maar wanneer komt het al-af-zijn*, zal wat (is) vanuit delen onwerkzaam gemaakt worden.

*Gr.teleion = Hebr. KáLieJL

11.Toen ik geschiedde (als) spijsling*, praatte ik als spijsling, achtte ik als spijsling, berekende ik als spijsling; nu ik geschied (als)man, heb ik onwerkzaam gemaakt de (dingen) van een spijsling.

*Gr.nèpios = Hebr.NgóWLÉL

12.Wij kijken immers thans doormiddel van een spiegel in raadselachtigheden*, dan vertegenwendiging* tot vertegenwendiging; thans volkèn vanuit delen, maar dan zal ik volkènnen

*Gr.ainigma = Hebr. ChieJDáH

*Gr.prosoopon = hebr. PáNieJM

⁵³ Het Griekse woord 'adikia', komt in de LXX zeer vaak voor en is daar de vertaling van 34 verschillende Hebreeuwse woorden. In de profetische teksten is het meestal de vertaling van het Hebreeuwse AnáWoN, dat 'ontwrichting' betekent. In het NT laten we de Griekse concordantie hier zwaarder wegen en vertalen daarom met 'onrechtmatigheid'.

zoals ik ook volkènd word.

13. Nu echter blijft vertrouwen,
 hoop, minne, deze drie,
 maar de grotere van deze (is)
 de minne.

14.1. Volgt de minne, en ijvert
 om de beluchte (dingen), maar
 meer dat jullie profeteren.

2. Want wie praat in een tong,
 praat niet voor mensen maar
 voor God; niemand immers
 geeft gehoor, maar door beluchting
 praat hij geheimenissen.

3. maar wie profeteert praat voor
 mensen huisstichting en toeroeping
 en op-verhaa-komen.

4. Maar wie praat in een tong
 huissticht zichzelf, en wie profeteert
 huissticht de geroepenschap.

5. En ik wil dat jullie allen praten
 in tongen, maar meer dat jullie
 profeteren; en wie profeert (is)
 meer dan wie praat in tongen;
 er buiten gelaten tenzij hij
 vertolkt, opdat de geroepenschap
 huisstichtingb aanneemt.

6. Maar nu, broeder-/zuster-
 verwanten, indien ik kom tot jullie
 in tongen pratend, wat nutte ik jullie,
 indien ik niet tot jullie zal praten
 hetzij in onthulling, hetzij in kennis,
 hetzij in profetie hetzij in leer?

7. Zoals indien de lichaamzielloze*
 (dingen)stem gevend, hetzij de fluit
 hetzij de cithar, geen afsplitsing
 in geluiden geeft, hoe zal volkènd
 worden het geflotene of gecitherde?

8. Ook immers indien de trompet
 onduidelijk stem geeft, wie zal
 zich toebereiden op broderij*?

9. Zo ook indien jullie door de tong
 niet een betekenis hebbende
 inbreng geven, hoe zal worden
 volkènd het gepraat? Jullie
 geschieden immers (als) naar
 waainevel* pratenden.

10. Indien het toevalt geschieden er
 zovele geschiedsoorten* van stemmen
 in de ordentelijkheid* en geen (is)

*Gr. polemos = Hebr. Miel'CháMáH

*Gr. aèr

*Gr. genos = (hier) Hebr. MieJN

*Gr. kosmos

stemloos;

11. indien ik nu niet volkèn het krachtige van de stem, zal ik geschieden voor wie praat (als)barbaar en wie praat bij mij (als)barbaar.

12. Zo ook jullie, aangezien jullie (als)ijveraars geschieden van de beluchte (dingen), zoekt naar de huisstichting van de geroepenschap, opdat jullie te over zijn.

13. Daarom wie praat met een tong, moet toebidden, dat hij doorvertolkt.

14. Indien ik immers toebid met een tong, bidt toe mijn beluchting, maar mijn beseffen geschiedt vruchteloos.

15. Wat geschiedt nu? Ik zal toebidden met de beluchting, maar ik zal ook toebidden met beseff; psalmzing* ik met de beluchting, dan psalmzing ik ook met beseff.

*Gr. psaloo = Hebr. ZámàR⁵⁴

16. Immers indien jij inzegent* met de beluchting, hoe zal hij die opvult de opstaanplaats* van een eigenonderrichte* zeggen amen op jouw dankzegening*? Aangezien hij wat jij zegt niet volkènt.

*Gr. eulogeo = hebr. BáRàK

Gr. topos = Hebr. MáQóWM

*Gr. idiootès

*Gr. aucharistia = hebr. BeRáKháH

17. Want jij dankzegt wel prachtig, maar de ander wordt niet gehuissticht.

18. Ik dankzegen God dat ik van jullie allen meer tongen praat.

19. Maar in de geroepenschap wil ik vijf inbrengwoorden met mijn beseff praten, opdat ik ook anderen doorgalm, dan tien duizend inbrengwoorden in een tong.

20. Zuster/broederverwanten, geschiedt niet (als)kinderen in zinnigheden, maar spijslingen in het kwaad en geschiedt al-af in zinnigheden.

21. in de wetsuitleg* is geschreven,

*Gr. nomos = Hebr. TóRáH

⁵⁴ Zowel het Griekse psaloo als het Hebr. ZámàR gaan terug op de 'vezel', die, indien opgespannen, geluid maakt wanneer die aangetrokken wordt. Het is de basis van een instrument, waarmee ook vaak gezongen wordt. En zo krijgen beide woorden de betekenis van gevezeld lied. In de vertaling van TeNaKh laten we dit basiswoord horen, omdat het ook indere samenstellingen voorkomt. In het NT kiezen we voor 'psalm', omdat dit woord reeds in Jezus' tijd volledig vertrouwd is geworden.

dat: met anderstongigen en met andere lippen zal ik praten tot dit genotenvolk*⁵⁵ en ook zo niet zullen zij horen naar mij, zegt de machtiger.

*Gr.laos = Hebr. NgàM

22.Zodat de tongen tot kenteken geschieden voor wie wantrouwen, maar niet voor wie vertrouwen, maar de profetie niet voor wie wantrouwen, maar voor wie vertrouwen.

23.Indien nu samenkomt de gehele geroepenschap tot hetzelfde en allen praten in tongen, binnenkomen eigenonderrichten of wantrouwigen, zullen zij niet zeggen dat jullie raaskallen?.

24.Maar indien allen profeteren, en er komt binnen iemand wantrouwig of eigenonderricht, wordt hij terecht gebracht* door allen, peilend beoordeeld door allen.

*Gr.ewlengchoo = Hebr. JáKàCh

25.De verscholen (dingen) van zijn hart geschieden tevoorschijnkomend, en alzo vallend op zijn vertegenwoordiging* bukt hij neer voor God, voorleggend* dit: geschiedecht geschiedt God bij jullie.

*Gr.prosoopon = Hebr. PáNíeJM

*Gr.apangngelloo = Hebr. NáGàD

26.Wat nu geschiedt, zuster/broeder-
verwanten, wanneer jullie samen komen, (dan) heeft ieder een psalm, heeft een leraarswerk, heeft een onthulling, heeft een tong, heeft een vertolking: alles moet geschieden tot huisstichting.

27.En indien iemand met een tong praat, van de kant van twee of als meeste van drie, en op indeling, dan moet één-enkele vertolken.

28.Maar indien er niet een doorvertolker geschiedt, moet hij

⁵⁵ Hier citeert Paulus Jes.28:11, maar citeert hier de LXX niet letterlijk. Jesaja profeteert hier tegen de leiders van Juda, die niet ingaan op de nood van de mensen, alsof ze vreemde talen horen. Het Griekse woord, dat we hier met 'tong' vertalen, duidt meestal net als het hebreuws op een andere spreektaal. In een mondelinge cultuur worden achter de gesproken woorden geen zichtbare geschreven vormen zichtbaar, zoals bij ons. Daarom verschillen deze spreek-tong-talen niet veel van de klank-tong-talen, waarvan mensen zich in evangelische en pinksterkerken zich soms bedienen. De sterke verwantschap tussen deze officiële tongen/talen en niet-officiële tongen/talen is in de SV nog duidelijk. Daar wordt dikwijls cursief gedrukt *vreemde* bijgevoegd. En ook die aanduiding doelt niet zonder meer op buitenlandse talen, maar gewoon op onverstaanbare talen.

zwijgen* in de geroepenschap;
maar voor zichzelf moet hij praten
ook tot God.

29.En twee of drie profeten moeten
praten en de anderen moeten
beoordelen.

30.Maar indien aan een ander die zit
onthuld wordt, moet de eerste
zwijgen.

31.Want jullie hebben de kracht,
dat één-voor-één allen profeteren,
opdat allen leren en allen
toegeroepen worden.

32.En de beluchtingen* van de profeten
worden aan de profeten ondergezet.

33.Niet immers geschiedt hij (als)
de God van oninstelbaarheid, maar
van vrede*.

Zoals in alle geroepenschappen van
de geheiligden.

34.De vrouwenselijken in de
geroepenschappen moeten zwijgen;
want niet is het afgevaardigd voor hen
om te praten, maar zij moeten
ondergezet zijn, zoals ook de
wetsuitleg* zegt.

35.Maar indien zij iets willen leren,
moeten zij bij de eigen
manmenselijke navraag doen;
want lelijk geschiedt voor een
vrouwenselijken om te praten
in een geroepenschap.

36.Of is vandaan bij jullie het inbrengwoord*
van God weggekomen, of is tot jullie
afgezonderd tegemoet gegaan?

37.Indien iemand dunkt (als)profeet
te geschieden of (als)een beluchte,
moet hij volkènnen, wat ik schrijf
aan jullie, dat het van de machtiger
geschiedt (als)gebod.

38.Maar indien hij het niet volkènt,
volkènt hij niet.

39.Zodat, broeder/zusters van mij,
jullie moeten ijveren om te profeteren,
en verhindert niet te praten met tongen;
maar alles moet hebbelijk en naar
inzetting geschieden.

*Gr.sigao = Hebr. ChàRàSh

*Gr.pneumata = Hebr. RuChieJM

*Gr. eirènè = Hebr. ShàLóWM

*Gr.nomos = Hebr. TóWRáH

*Gr.logos = Hebr. DáBháR

de goednieuwsboodschap, die ik jullie als goed nieuws boodschap, die jullie ook aannemen, waarin jullie ook staan,
 2. waardoor jullie bevrijd zijn, over welke woordinbreng ik goednieuws boodschap, indien jullie het aanhouden, buiten dat jullie niet op inbeelding hebt vertrouwd.
 3. Want ik heb jullie overgeleverd ten eerste, wat ook ik aangenomen heb, dat Christus is gestorven om onze verwaardingen volgens de schriften,
 4. en dat hij is begraven en dat hij tot opstanding is gebracht op de derde dag volgens de schriften,
 5. en dat hij gezien werd door Cephas en vervolgens door de twaalf;
 6. vervolgens werd hij gezien door boven de vijf honderd zuster/broeders één-enkel-malig, uit wie de meesten gebleven zijn tot nu, maar sommigen ingeslapen zijn.
 7. Vervolgens werd hij gezien door Jakobus, vervolgens aan alle afgezondenen.
 8. Maar later dan allen als het ware aan een ontvallene* werd hij gezien ook door mij.
 9. Want ik geschied (als) de kleinste van de afgezondenen, (ik) die niet geschied aan de maat* om aangeropen te worden (als) afgezondene, daarom omdat ik heb vervolgd de geroepenschap van God.
 10. Maar door de goede-gunst* van God geschied ik (als) wie ik geschied, en de goede gunst van hem die tot mij (is), is niet (als) een loze geschied, maar te over dan zij allen heb ik gearbeid*, niet ik, maar de goede gunst van God met mij.
 11. Hetzij nu ik hetzij zij, zo verkondigen wij ren zo hebben jullie vertrouwd.
 12. En indien (van) Christus verkondigd wordt, dat hij bij de lijfdoden* vandaan tot opstanding is gebracht*, hoe zeggen bij jullie sommigen dat de opstanding

*Gr. ektrooma = Hebr. NèPhèL⁵⁶

*Gr. hikanos = Hebr. DieJ

*Gr. Charis = Hebr. ChèSèD

*Gr. kopiaoo = Hebr. JáGàNg

*Gr. nekros

*Gr. egeiroo = Hebr. QuWM(hiphíl)

⁵⁶ Een te vroege bevalling.

van lijfdoden niet geschiedt?

13. Maar indien de opstanding van lijfdoden niet geschiedt, is ook Christus niet tot opstanding gebracht.

14. En indien Christus niet tot opstanding is gebracht, loos (is) dan onze verkondiging, loos ook jullie vertrouwen.

15. En wij worden bevonden (als) leugen-getuigen van God, omdat wij getuigen aangaande God, dat hij tot opstanding bracht de Christus, die hij niet tot opstanding heeft gebracht aangezien dus lijfdoden niet opstanding worden gebracht

16. Indien immers lijfdoden niet tot opstanding worden gebracht, is ook Christus niet tot opstanding gebracht.

17. Maar indien Christus niet tot opstanding werd gebracht, een vlaag* (is) jullie vertrouwen, nog geschieden jullie in jullie verwaardingen.

*Gr. mataios = Hebr. ChèBhèL

18. Dus ook wie ingeslapen zijn in Christus gaan te loor.

19. Indien wij in dit leven (als) op Christus hopen geschieden afgezonderd, geschieden wij (als) de meer gratie-behoevenden van alle mensen.

20. Maar nu is Christus tot opstanding gebracht vandaan van de lijfdoden, vooraanganger van ingeslapenen.

21. Wanneer immers door een mens (er) gestorvenheid (is), (is er) ook door een menselijke opsrtanding van lijfdoden.

22. Want zoals in Sadam allen zullen sterven, zo ook in Christus zullen allen levend gemaakt worden.

23. En ieder volgens de eigen inzetbaarheid: vooraangaand Christus vervolgens die van Christus bij zijn zich present stellen*⁵⁷.

*Gr. parousia

24. Vervolgens de-al-afheid*, wanneer

⁵⁷ Grieks parousia. Dit woord betekent 'aanwezigheid'. Het komt in de LXX niet voor. In het NT wordt dit woord in bepaalde teksten met 'komst', 'wederkomst' vertaald. Concordantie is hier weer van groot belang. De kern is 'aanwezigheid', presentie, maar ook in de zin van 'waar hij ook maar aanwezig is: 'zich present stellen. Waar Christus zich present stelt, daar zijn ook de (andere) bij de lijfdoden vandaan opgestanen. Het gaat in dit woord niet om een toekomstige opstanding. We staan op in Christus opstanding en die is opgestaan. Zoals hij is opgestaan, staan wij op, niet in een verre toekomst. Christus is aanwezig als de komende. Bij hem zijn opgestanen, nog levenden en al gestorvenen. En dat komen vindt de geschiedenis door plaats en zal steeds uitgebreider worden waargenomen.

hij overlevert het-koningschap aan God en de omvamende, wanneer hij onwerkzaam zal hebben gemaakt al-af vooraangang en al-af bevoegdheid en kracht.

25. Want het is nodig dat hij koningt totdat **hij stelt alle vijanden onder zijn voeten**⁵⁸.

26. En de laatste vijand de gestorvenheid maakt hij onwerkzaam.

Want alles heeft hij ondergezet onder zijn voeten.⁵⁹

27. Wanneer hij spreekt dat ondergezet wordt, is dat duidelijk buiten hem die onderzet aan hem de al-afheid*.

*Gr.ta panta = Hebr. HàKâL

28. En wanneer hij onderzet aan hem de al-afheid, dan ook zet ook de stichtzoon zichzelf onder hem die onderzet aan hem de al-afheid, opdat God geschiede al-af in allen.

29. Immers wat maakten zij die die zich laten dompelen om de lijfdoden? Indien lijfdoden in het geheel niet tot opstanding worden gebracht, waarom ook worden zij gedompeld om hen?

30. Waarom ook lopen wij gevaar alle ure?

31. Per dag sterf ik: ja onze praal, zuster/broederverwanten, die ik heb in Christus Jezus onze machtiger.

32. Indien ik naar de mens met beestlevens getwist heb in Ephese, wat (is)voor mij het nut? Indien lijfdoden niet tot opstanding gebracht worden **laten wij eten en drinken, want morgen sterven wij.**⁶⁰

33. Tuimelt niet om.

Reeds bederven kwade gelijkgevende besprekingen de goedbruikbare.

34. Wordt nuchter in rechtvaardigheid en verwaardt niet. Want geen volkennis van God hebben sommigen; ter omdraaiing praat ik met jullie.

35. Maar zal iemand zeggen: hoe worden tot opstanding gebracht de lijfdoden? Met hoedanig zielelichaam* komen zij?

*Gr.sooma

36. Onachtzame, wat jij te kiem legt*

*Gr.speiroo = Hebr. ZâRâNg

⁵⁸ Hier citeert Paulus Psalm 110: 1 maar volgt niet precies de griekse vertaling van de LXX (Psalm 109:1)

⁵⁹ Hier citeert Paulus Psalm 8:7, ook nu niet letterlijk volgens de Griekse vertaling van de LXX.

⁶⁰ Een citaat van de Griekse filosoof Menander.

wordt niet levend gemaakt indien het niet gestorven is.

37.En wat jij te kiem legt, niet het zielelichaam* dat geschieden zal, leg jij te kiem, maar een naakte pit naar treft van graan of van een van de overigen.

*Gr.sooma

38.Maar God zal geven daaraan een zielelichaam zoals hij wil.

39.Niet alle vlees* (is) hetzelfde vlees, maar een andere (dat)van mensen, maar een andere het vlees van veedieren*, en een ander het vlees van vliegers, en een ander (dat) van vissen.

*Gr.sarx = Hebr. BáSháR

*Gr,ktènos = Hebr. BeHéMáH

40.En zielelichamen* (die)hemels(zijn) en zielelichamen (die)des-lands(zijn); maar een andere is de dunkzwaarte* van die hemels (zijn), en een andere van die des lands (zijn).

*Gr.sooma

*Gr.doxa = Hebr. KáBhóWD

41.En een andere (is) de dunkzwaarte van de zon, en een andere de dunkzwaarte van de maan, en een andere de duknzwaarte van de sterren; want een ster voor ster blijft door dragen in dunkzwaarte.

42.Alzo ook de opstanding van de lijfdoden*; te kiem wordt gelegd in verderfelijkheid, tot opstanding wordt gebracht in onverderfelijkheid;

*Gr.nekros

43.te kiem wordt gelegd in onwaarde, tot opstanding wordt gebracht in dunkzwaarte; te kiem wordt gelegd in onvastheid, tot opstanding wordt gebracht in kracht;

44.Te kiem wordt gelegd een zielelichaam* (dat) lichaamzielig(is) ; **tot opstanding** wordt gebracht een zielelichaam dat beluchtend* is.

*Gr.sooma

*Gr.psuchikon;psuchè=Hebr.NèPhèSh

*Gr.pneumatikon; pneuma=Hebr.

[RuWàCh

Indien er geschiedt een zielelichaam (dat)lichaamzielig(is) geschiedt er ook een dat beluchtend is.

45.Alzo ook is geschreven:

(en zo)geschiedde de eerste mens Adam tot een levende lichaamziel*⁶¹; de latere* Adam tot een levendmakende beluchter*.

*Gr.psuchè = Hebr.NèPhèSh

*Gr.eschatos = Hebr.AáChàR

*Gr.pneuma = Hebr.RuWàCh

46.Maar niet (is) eerst wat beluchtend is,

⁶¹ Hier citeert Paulus Gen.2:7 volgens de Griekse vertaling daarvan in de LXX. De letterlijke vertaling van de Hebreeuwse tekst (zie BAND I) luidt: “en-voorts-geschiedt de-roodling(Adam) tot-lichaamziel levend”.

maar wat lichaamzielig is, vervolgens wat beluchtend is.

47. De eerste mens uit stof* van het land*⁶², de tweede mens uit de hemel.

*Gr. choikos = Hebr. AáPhàR

*Gr. gè = (hier) Hebr. AæDáMáH

48. Zodanig het stof, zodanig ook de stoffelijken, en zodanig de hemelse zodanig ook de hemelsen.

49. En zoals wij hebben gedragen de beeltenis* van de stoffelijke, zullen wij ook dragen de beeltenis van de hemelse.

*Gr. eikoon = Hebr. TsèLèM

50. En dit beweer ik: broeder/zuster-varianten, dat vlees en bloed* niet de kracht hebben om in het koninkrijk (koningschap) van God wettig aandeel te hebben*; en niet heeft het bederfelijke in het onverderfelijke wettig aandeel.

*Gr. haima = Hebr. Dám (= roods)

*Gr. klèronomeo = Hebr. NáChàL⁶³

51. Zie een geheimenis* zeg ik jullie: allen zullen wij niet inslapen, maar allen zullen wij vervangen worden,

*Gr. mustèrion = Hebr. RàZ (in Dan.)

52. in een moment*, in een worp⁶⁴ van een oog, bij de latere klaroen*; want de klaroen schalt en de lijfdoden* zullen tot opstanding worden gebracht onverderfelijk, en wij zullen vervangen worden.

*Gr. atomos

*Gr. salpinx = Hebr. ShoPháR

*Gr. nekroi

53. Noodzakelijk is het immers dat dit bederfelijke zich bekleedt met onverderfelijkheid en dat het sterfelijke zich bekleedt met onsterfelijkheid.⁶⁵

⁶² Ook deze woorden komen uit Gen.2:7, maar Paulus volgt hier niet de Griekse vertaling van de LXX. Daar staat: "En gevormd heeft God de mens stof vandaan van het land". De letterlijke vertaling van de Hebreeuwse tekst luidt (zie BAND I): "en-voorts-vormt die-JHWH-van-Israël gods enwel-de-roodling: stof vandaan-van-het-roodlingse. . . ". De LXX wijkt hier dus op twee plaatsen af van de Hebreeuwse tekst. Paulus heeft waarschijnlijk zelf uit het hoofd vertaald.

⁶³ Dat Hebreeuwse woord vertalen we in TeNaKh met 'in eigendom hebben of krijgen'. Om de Griekse concordantie te bewaren kiezen in het NT voor 'wettig aandeel hebben.'

⁶⁴ Vergelijk het Nederlandse 'wenk' in 'oogwenk'.

⁶⁵ Paulus doet hier echt moeite om wat hij afleest aan de opstanding van Jezus als het perspectief voor wie op Hem vertrouwen aannemelijk te maken. Hij doet dat binnen de voorstellingswereld van zijn tijd, het 'tij' waarin hij leefde en ook Jezus leefde. Die voorstellingswereld verschilt diep van de onze. In die voorstellingswereld kan wat wij 'geest' noemen en vóór ons niet-materieel is, met de materie 'lucht' c.q. 'beluchting, beluchter' worden aangeduid (Gr. pneuma = Hebr. RuWàCh), is een ziel (NèPhèSh / psuchè) even lichamenlijk als een lichaam (sooma) 'zielig' is. Dientengevolge werd er toen over 'sterven' heel anders gedacht en gesproken dan wij nu doen. Net zoals Paulus toen aan zijn voorstellingswereld gebonden was, zijn wij dat nu aan de onze. Wat is het perspectief dat Paulus hier aannemelijk probeert te maken? Wat opvalt voor ons nu, is de bijna vanzelfsprekendheid waarmee Paulus er van uitgaat dat dit perspectief binnen zijn levensjaren werkelijkheid wordt of in ieder geval binnen die van de generatie na hem (vs 51,52). De laatste klaroen is bijna al te horen! Het gaat dus niet om een verre toekomst, maar om een op handen zijnde metamorfose van deze wereld in het koninkrijk van God! Het tweede dat opvalt is, dat vlees en bloed, wat zij uit zichzelf niet kunnen, vervangen zullen worden door met onverderfelijkheid bekleed vlees en bloed, dat dan een beluchtend zielelichaam (sooma vs 44) is. In al deze teksten en in alle door Paulus gebruikte termen klinkt het materiele als vanzelfsprekend mee

Dan zal geschieden het inbrengwoord*,
dat geschreven is:

**Verslonden* werd de gestorvenheid
ter overwinning.**⁶⁶

*Gr.katapinoos = Hebr.BáLàNg

**55.Waar van jou, gestorvenheid*
de overwinning?**

*Gr.thanatos = Hebr. MáWèT

Waar van jou, gestorvenheid de prikkel?⁶⁷

56.En de prikkel van de gestorvenheid (is)
de verwaarding, en de kracht van de
verwaarding de wetsuitleg.

57.En aan God de goede-gunst*. Die
geeft aan ons de overwinning door onze
machtiger Jezus Christus.

58.Zodat jullie, broeder/zusterverwanten

en door. Dat betekent dat voor Paulus dit 'materiële' volstrekt ingecalculleerd is en dat hij daar de nadruk dus niet op legt. De nadruk ligt op wat de nieuwe mens kan en moet DOEN. Wat de cclesia tot eccklesia kuriakè maakt zijn de 'handelingen' zoals van de apostelen: de zaken-daden: de praxies, de 'good practices' of wel de messiaanse praxis, die door Jezus de messias is geopenbaard en voorgedaan als een in deze zo sterk aangetaste mensenwereld *begaanbare* route. Leven is opstaan om deze neemweg (DèRèK) te gaan. Maar zo leven, leven zoals Jezus Christus, betekent ook sterven. Zo sterven is leven. Wie niet zo leeft is dood. De grens tussen leven en dood ligt dus bij het al dan niet ingaan op de uitnodiging tot deze messiaanse praxis. En desze messiaanse praxis acht Paulus zo sterk en overtuigend, dat die de mensenwereld binnen afzienbare tijd volledig van prtaktijk zal gaan veranderen. Vlees en bloed hebben daartoe uit zichzelf niet de kracht, maar ze worden vervangen door bekleding met beluchting. Dat is al te zien bij wie nu reeds opgestaan zijn om de messiaanse weg op te gaan, ook al zullen zij daaraan net als Jezus zelf sterven. En wat nu reeds aan die praxis te zien, is het perspectief voor allen die gestorven zijnde opstaan "vandaan van bij de lijfdoden"(nekroi). Het is deze messiaanse praxis die ook ons nu dichterbij dit perspectief brengt. Om dit perspectief onder woorden te brengen hebben we geen andere woorden tot onze beschikking, die Paulus hier gebruikt. Maar om die woorden te verstaan, is voor ons nu uitvoerig onderzoek nodig naar de voorstellingswereld van toen. Alleen de messiaanse praxis kan ons daartoe voldoende motiveren. Wie zo I Cor.15 probeert te lezen, merkt hoe moeilijk het is om de vaste schema's waarmee wij zijn gaan lezen te verlaten. Het vaste schema van leven als lichamenlijk leven en dood als het einde daarvan en een totaal daarvan verschillend opstanding; het schema van een onontkoombaar donkere wereld die wordt weggedaan door een in een speculatieve toekomst gelegen ons verrassende inbraak van het koninkrijk van God. Maar wie zich werkelijk inlaat met de messiaanse praxis in de praktijk van alle dag, gaat al gauw merken, hoe groot de kracht en de impact daarvan is; het is voor wie profiteert van de stabiliteit de volledige ontwrichting van de status quo. Wie die weg opgaat, ontwaart echter tegelijkertijd een manier van samen leven, waarin Jezus messiaanse praxis in de actualiteit gestalte krijgt. Dat is de kracht die uitging van de Nieuwtestamentische ecclesia kuriakè. Wie zich daar werkelijk in verdiept merkt hoe dichtbij het koninkrijk der hemelen. En die nabijheid verkondigde eb belichaamde Jezus en verkondigde daarom de Nieuwtestamentische ecclesia en zij belichaamde die, hoe falend ook, toch zo sterk, dat ze het grote teken van de hoop op een volledige metamorfose van de mensheid werd. Maar toen de kerk een voor het Romeinse beheersingsysteem aantrekkelijke partner werd, heeft ze voor de bescherming van die macht en daarmee voor een aanpassing van haar ethiek in een machtsethiek gekozen. Die wending valt samen met de breuk met de Joodse gemeenschap binnen de ecclesia zelf. En die breuk wordt al snel na de Nieuwtestamentische periode voelbaar en groter en is binnen honderd jaar definitief.

⁶⁶ Hier citeert Paulus Jes.25:8, niet volgens de Griekse vertaling van de LXX, maar van Theodotion. Beide vertalingen wijken op dezelfde manier af van de Hebreeuwse tekst. Daar staat letterlijk vertaald (zie BAND II): "*Hij-verslindt de-gestorvenheid voor-viering-en-voortduur.* . . ". De Griekse vertalingen hebben het werkwoord in de passieve vervoeging. Dat kan te maken hebben met het feit, dat deze vertalers alleen een medeklinkertekst voor zich hadden en de klinkers van de passieve vorm hebben aangevuld. De Masoreten ehhben later de klinkers van de actieve vorm voorgeschreven.

⁶⁷ Hier citeert Paulus Hosea 13:14. Ook hier wijkt Paulus af van de Griekse vertaling van deze tekst in de LXX. Daar staat (letterlijk vertaald): "*Waar de rechtmatigheid (Grieks 'dikè') gestorvenheid? Waar jouw prikkel oergroeve (Grieks 'hadès')?*" De letterlijke vertaling van de Hebreeuwse tekst (zie BAND II): "*Waar de-inbrachtsels ('pestilentiën)-jouwer gestorvenheid? Waar de-ravage-jouwer oergroeve?*"

beminden, zitvast geschieden,
onbewegelijk, te over hebbend
in het werk van de machtiger altijd,
volkènnend dat jullie arbeid niet
geschiedt loos in de machtiger.

42

16.1. En omtrent de afrekening* aan
de heiligen, zoals ik doorgezet heb
voor de geroepenschappen van
Galatië, alzo moeten ook jullie
't maken.

*Gr. logeion

*Gr. ecclesia = Hebr. QáHÁL

2. Op de enkel-ene van een
verstilling(sweek)* moet ieder
van jullie voor zichzelf stellen
op voorraad nemend iets van
wat ten goede gegeven werd,
opdat niet, wanneer ik kom,
dan de afrekeningen geschieden.

*Gr. sabbaton = Hebr. SháBàT

3. Maar wanneer ik aanwezig ben,
zal ik wie jullie maar van gewicht
achten, door zendbrieven* hen
zenden om af te dragen jullie
goede-gunst* naar Jeruzalem.

*Gr. epistolè

*Gr. charis = hebr. ChèSèD

4. En indien het waardig geschiedt,
dat ook ik heenga, zullen zij
samen met mij heengaan.

5. Maar ik zal komen tot jullie,
wanneer ik Macedonië door kom,
Want ik kom Macedonië door
tot jullie.

6. En bij jullie, als het mij toevalt,
moge ik blijven of ook overwinteren,
opdat jullie mij vooruit sturen,
waar ik ook maar heenga.

7. Niet wil ik jullie nu op de neemweg
van voorbijgaan zien, wan ik hoop
enige tijd* aan te blijven bij jullie,
indien de machtiger het afvaardigt.

*Gr. chronos

8. Maar ik blijf in Ephese tot Pinksteren;
een deur immers werd voor mij geopend
groot en werkzaam.

9. en (er zijn) vele tegenliggenden.

10. En indien Timotheüs komt, kijkt toe,
opdat hij zich niet ontziende geschiedt
bij jullie; want werk van de machtiger
werkt hij zoals ook ik.

11. En niet moet nu iemand hem
minachten*. Stuurt hem vooruit in vrede
opdat hij komt naar mij, want ik

*Gr. exoutheneoo = Hebr. BáZáH

ontvang hem samen met de broeder/zusterverwanten.

12. En omtrent Apollos de broeder-
verwant, vele (dingen) heb ik
toegeroepen aan hem, opdat hij
zou komen tot jullie samen met de
broeder/zusterwanten.

En geheel en al niet geschiedde
De wil (van hem) dat hij nu zou
komen, maar hij zal komen,
wanneer het goeditj* is (voor hem).

*Gr. eukairoöo

13. Weest waakzaam, staat in het
vertrouwen, weest manmenselijk,
hardt jullie.

14. Alles van jullie moet met minne*
geschieden.

*Gr. agapè = Hebr. AáHáBh

15. En ik roep toe jullie, zuster/broeder-
verwanten; jullie volkènnen het huis
van Stephanus, dat hij geschiedt (als)
de vooraangaande van Achaje en tot
bediening* aan de geheiligden hebben
gezet zichzelf,

*Gr. diakonia = Hebr. MeSháRàTh

16. opdat ook jullie je onderzetten
aan zodanigen en aan alwie medewerkt
en arbeidt.

17. En ik verheug mij* op de present
stelling van Stephanus en Phortunatus
en Achaicus, omdat die het laat achter
geraakte van jullie volledig maakten.

*Gr. chairoo = Hebr. SháMàCh

18. Want zij hebben een ruststop* gegeven
aan mijn beluchting en die van jullie.
Volkènt dan zodanigen.

*Gr. anapauoo = Hebr. NuWCh

19. Jullie groten de geroepenschappen
van Azië; jullie groet in de machtiger
veelvuldig Aquila en Priscilla samen
met de geroepenschap die te hunner
huize (is).

20. Jullie groeten alle zuster/broeder-
verwanten. Groet elkaar met geheiligde
liefde*.

*Gr. philia

21. De groet (is) met mijn hand van Paulus.

22. Indien iemand niet liefheeft de machtiger
moet geschieden (als) vervloekt*.

23. Marana tha⁶⁸. De goede-gunst* van de
machtiger met jullie.

*Gr. charis = Hebr. Ch⁻SèD

24. Mijn minne met jullie allen in Christus Jezus.

⁶⁸ Aramees, de voertaal in het Judea van Jezus' en Paulus'tijd. Paulus laat deze twee in alle geroepenschappen zo bekende Aramese woorden in zijn Griekse brief staan. De betekenis: mijnheer kom.

